٩٩٢٦

كتاب قصيده بردي

HACI MAHMUD EFENDİ
BEŞİKTAŞ
Vakıf Kütüphanesi

T.C. ... Kütüphanesi ... Müdürlüğü

٩٩٢٦

Süleymaniye Kütüphanesi	
Kısım	Hacı Mahmud
Yeni Kayıt No	9926
Eski Kayıt No	

بسم الله الرحمن الرحيم

أمن تذكر جيران بذي سلم	مزجت دمعا جرى من مقلة بدم

یعنی صاحب
قصیدە فرط تحسری وکثرت
تحیری اوزرینه تنبیهاً قانون تجرید اوزرینه
کندو نفسنه خطاب ایدوب ایدرکه سن بو کوز یاشنی قانه قاتشدرر
کوزکدن آقتدوغک سلم صاحبی اولان مکانده
ساکن و متمکن اولان محابیب
نصب عینکده
اولوب

[illegible]

أم هبت الريح من تلقاء كاظمة	وأومض البرق في الظلماء من إضم

یعنی صاحب
قصیده بکاء شدیدی ایله اغلدوغک
سببنده تردد ایدوب ایدرکه بو جهله کوز یاشن قانه
قاتشدرب آقتدوغک کاظمه جانبندن یل اسدوکندنمیدر
یوخسه قرانکو کیجه ایچنده اضم جانبندن شمشک یلدرادوغندنمیدر
پس ایمدی سنک افراط ایله محبتک
وارد اول اجلدن
اغلرسن

فما لعينيك إن قلت اكففا همتا	وما لقلبك إن قلت استفق يهم

یعنی صاحب قصیده
کندو نفسنه توبیخاً خطاب ایدرکه
ای نفس افراط محبته انکار ایدرجک اولورسک کوزلرک
عارضه ولدی عجب حالی وارکه کوزلرکه اغلمقدن منع اولنسک دیه جک
اولورسک اغلامقی زیاده ایدوب سیلان ایدرلر قلبکه
دخی بو عارضه ولدی عجب حالی وارکه اکر سن
قلبک افاقت بولسون دیدکده
کلیه

[illegible]

أيحسب الصب أن الحب منكتم | ما بين منسجم منه ومضطرم

یعنی صاحب
قصیده بیت سابقده تجرید
طریقیله کندو نفسنه خطاب ایدوب افراط
محبته بعض حجه ذکر ایدوب توبیخ اتدوکندنصکره محبتک
عدم کتمانی تصریح ایتمک قصد ایلیوب خطابدن غیبته التفات ایدوب
ایدر که عاشق اولن کمسنه ظن ایدرمیکه دایم گوز یاشیله
وعشق آتشیله یانیجی قلبی اراسنده
عشق منکتم اولا یعنی عشقی
صقلنور دکل

لولا الهوى لم ترق دمعا على طلل | ولا أرقت لذكر البان والعلم

یعنی صاحب
قصیده غیبت طریقی ایله
محبتک عدم کتمانی تصریح اتدکدن صکره
کیرو کندو نفسنه تجرید طریقیله خطاب ایدوب ایدر که اکر قلبکده
عشقی
کاظمه واضمده ساکن اولنلرک سنده
اولمسیدی ویرانه لر اوزرنده
گوز یاشن
اقیتمزدک

ودخی بانی و علمی اکوب کیجه لرده اویخوسز قالمزیدک

فكيف تنكر حبا بعد ما شهدت | به عليك عدول الدمع والسقم

یعنی صاحب
قصیده تجرید طریقیله کندو
نفسنده ثابت اولان عشقک ثبوتنه بعضی
دلیلر ذکر اتدکدن صکره کیرو کندو نفسنه خطاب ایدوب ایدر که
بن سکا ذکر اتدوکمز اوزرینه ادیلچق عشقه سن نیجه انکار ایده بیلورسن
عجب حالدر که گوزلرک دخی خسته لکک وضعفک عدالتیله
عشقک شهادت اتدکدنصکره کیرو
عشقه انکار ایدرسن

وأثبت الوجد خطي عبرة وضنى | مثل البهار على خديك والعنم

یعنی صاحب قصیده
بیت سابقده مضمونه عطف ایدرک
کندو نفسنه خطاب ایدوب ایدر که و دخی عشقه نیجه
انکار ایدرسن عجب حالدر که سنک عشقک قزل سکوت اغجی مثلی
قان مخلوط اولمش گوز یاشی خطلرنی یکاقلرک اوزرینه
اثبات اتدکدنصکره و دخی سنک عشقک
صارو کل مثلی بدنکه یوزک
صارولغین

یکاقلرک اوزرینه ایقاع اتدکدن صکره عشقه نیجه انکار ایده بیلورسن

نعم سرى طيف من أهوى فأرقني | والحب يعترض اللذات بالألم

يعنى صاحب قصيده
تجريد طريقيله كندو نفسنى تصديق
ايدوب كيفيت حالن بيان ايلمك مراد ايدينوب
ايدر كه شول امر كه سن كر اتدك ابيات ثلاثه سابقه نك مضمونى
ايدى كرچكدر اما سن ديدكك اوزرينه دكيفيت حالم دخى بودر كه بنم
سودكم كسنه نك خيالى كيجه ايله كلدى بنى اويخوسز قودى
حال بوكه عشق وسوكو جمله لذاتى ملامت
وملول لكه تبديل ايدر

يا لائمي في الهوى العذري معذرة | مني إليك ولو أنصفت لم تلم

يعنى صاحب
قصيده كندو ملزم اولوب عشقله
اعتراف اتدكدنصكره كندو نفسنه خطاب ايدوب
ندا ايدر كه يا بنى ملامت ايدجى كمسنه بنده عذر طالبكسنك
عشقى وليكن بنى ملول وملامت ايدرسن بنم عذرم
واردر بندن عذرى قبول ايله اكر
سنك انصافك
اولسيدى

نى ملامت وملول ايتمزيدك بو عشق عذريم هلاك ايدجيدر

عدتك حالي لا سري بمستتر | عن الوشاة ولا دائي بمنحسم

يعنى صاحب
قصيده التفات طريقى ايله
كندو كندوسنه ناصح ولائم اولوب
كندو كندوسنى ملامت اتدكدنصكره كيرو كندو نفسنه دعا
عليه ايدوب ايدر كه بنم حالم يعنى بنم عشقم سكا تجاوز ايدوب
سكا وارسون بنم سرم غمازدن كيزلو
دكلدر ودخى دردم كسلو
دكلدر

محضتني النصح لكن لست أسمعه | إن المحب عن العذال في صمم

يعنى صاحب
قصيده عشقك عليه سندن
لائم ناصحك محضه سندن استماع
ايتميوب لائم ناصحه خطاب ايدوب ايدر كوسن
بكا مالا يعنيدن صافى وخالص اولان
نصيحتى ايلدك لكن بن آنى
اشيدر وقبول
ايدر دكلم

عاشق كندوى صاغر لغه اوروب نصيحتى دكلمز

انی اتهمت نصیح الشیب فی عذل | والشیب ابعد فی نصح عن التهم

یعنی صاحب
قصیده عشقک غلبه سندن
طولایی عشقدن انصافه کلوب کندو
نفسنه خطاب ایدوب ایدر که تحقیق و راستی بکا
ناصح اولن بیرلکه بکا نصیحت ایدوب بنی ملامت ایتمه سنده
تهمت ایلدم حالم بوکه بیرلکه نصیحت ایتمه سنده
تهمتلردن ایراق دلیجیدر
تهمت اولنور دکلدر

فان امارتی بالسوء ما اتعظت | من جهلها بنذیر الشیب والهرم

یعنی صاحب
بیت سابقک مضموننده
قصیده عشقک غلبه سندن
ندامت ایدوب انصافه کلوب حال بوکه شیب
ناصح تهمتدن بعید ایکن شیب ناصحدن نصیحت اخذ ایتمیوب
شیب ناصحه تهمت ایلدم دیو بو مضمونک علتنی ذکر ایتمک
مراد ایدینوب ایدر که زیرا بنم نفس
امارم بنی برامر لغوه دعوت
ایدر بکا

بو امر نسنده امر ایدن بیرلک خیر وفا ایتمدک قوقمه سنی بلمدکی اجلدن وعظ قبول ایتمز

ولا اعدت من الفعل الجمیل قری | ضیف الم براسی غیر محتشم

یعنی صاحب قصیده
بنم نفس امارم بنی برامر لغوه دعوت
ایدر و نصیحت قبول ایتمز دیوب کیرو نفس
اماره دن شکایت ایدوب ایدر که و دخی بنم نفس
امارم فعل حمیدن یعنی اعمال صالحه دن و خصال مرضیه دن
بر عمل و بر خصلت احضار ایدوب معزز و مکرم
اولمدغی حالده بنم باشمه نازل اولوب
بکا اوتنوب ایراق اولمیه

لو کنت اعلم انی ما اوقره | کتمت سرا بدا لی منه بالکتم

یعنی صاحب
قصیده باشمه نازل اولان قونقک
و نعلیقچون عمل صالح و خصلت مرضیه احضار ایدوب
پیرالقلمدوغنه نادم اولوب ایدر که اگر بن اول ضیف عزیزی بنم ایکی
و نعلیموب معزز و مکرم ایدوب حرمت ایتمدکم بلیدم نهم ایکون
ظاهر اولن سری که بیرلک علامتیدر بویا ایله
بویار ایدم و حنا یقار ایدم
خلقک

مطعنی اولوب رسوای عالم اولمز ایدم والله اعلم

من لي برد جماح من غوايتها | كما يرد جماح الخيل باللجم

نفس سرکش را ز مستی کی رهانم ره بره

چون لجام اسب سرکش کی آوردم رام

یعنی صاحب
قصیده ضعیف عزیزی بر اگدر
قوتعلمدوغی ودخی اکا حرمت ایتدوکی نفس
امارهنک ضلالتندن اولدوغی اجلدن نفس امارهنک ضلالتدن
منع اولنمسنی اد ایدیب ایدرکه کیدریتم نفس امارهنک ضلالتندن
واکا چاشلغن کیدر ضلالتندن دوندرر کیکا نفس
اوله ننکه یاوز اتلرک چاشلغنی اویانلر
دوندرر ولو منع اولندوغی
کبی در

انکه جماحی تیزم اولور ادا بلجام

منع نتوان اولدیغی نفسم تعریبی

فلا ترم بالمعاصي كسر شهوتها | إن الطعام يقوي شهوة النهم

سیر مگر در فعل عصیان شهوت نفس

زانکه قوت میدهد بر شهوت طعام از نهم

یعنی صاحب
قصیده نفس امارهنک منع اولنمسی
چاره بولمیوب ودخی شرورهدن قباحتنده حرص
کوریب ایمدی اصافه کلهرک مغا اجرادن اله دیو معاصی اوزره
استجک کبرکند نفسنه خطاب ایدوب ایدرکه ای نفس امارهنک شرور
وقباحته حرص کوریب حریص ایدوکن بلمدوکیسه اول
نفس امارهنک حرص شهوتنی صیوب
کیدرمهسنی معصیتلر

پس معصیتلر ایله کل تن کسی

قوت نفس طعام ایله حرص نفسی شهوتی

ایتمه اغراض ایله قمغیله طلب ایلیزین معصیت نفس امارهن طعامندندر

والنفس كالطفل ان تهمله شب على | حب الرضاع وان تفطمه ينفطم

نفس چون طفلست گر شیرش دهی پیشش فزود

الخ

یعنی صاحب
قصیده بیت سابقک مفهومنک
دمانکیدن وانبانتن قصد ایدوب ایدرکه حال بو که
نفس مدام ادعیالکی بکی درا کر او غلانی امکدن کسمیوب اهمالی ایسه
اولورسک ممه یه حریص اولور امکلکک محبتی غالب اولور ممه ی امکدن ازرینه
سکنه اکر قوی اولور اگر امکدن کسه جک اولورسک ممه دن کسلور حرصی
اکر نفس امارهی دخی معاصی اشلکدن کسمیوب اهمال ایدرجک
اولورسک معاصی اشلکده
قوی اولور

نفس را چون کیرد از

فاصرف هواها وحاذر ان توليه | ان الهوى ما تولى يصم او يصم

یعنی صاحب قصیده
نفس امارهنک شانی نه ایدوکن
وحالی نه شی اوزره ایدوکن بلدردکدنصکره
ایدرکه نفس امارهنک شانی وحالنی بلدک ایسهک نفس امارهنک
هواسنی تغییر ایدوب دوندر ودخی اول نفس
امارهنک هواسی اوزره حاکم قلمقدن
احتراز ایله زیرا قچن
سنک

اوزرکه اول هوا حاکم اولوب اولورسه هلاک ایدر یا خود عیبلو ایلر

وراعها وهي في الاعمال سائمة | وان هي استحلت المرعى فلا تسم

يعني صاحب قصيده ده صرف سوابا ديدوكي قوله عطف ايدوب بيدر كه دخي سن نفس امارهنك شاني و حالني بيلدكسه اول نفس امارهيي ضبط ايله حال بوكه اول نفس اماره اعمال صالحه ده صالحه يورر ايكن اول نفس امارهيه مرعاطتلو و لذيذ بولنجق اولورسه سن نفس امارهيي كنده و يه لذيذ كلن مرعاده رعي ايله بر آخر مرعاده رعي ايله نفس امارهيي رياضت شديده اوزره تعليم ايت

كم حسنت لذة للمرء قاتلة | من حيث لم يدر ان السم في الدسم

يعني صاحب قصيده بيت سابقك مصراع ثانيسنك مضموني ايچون تعليل قصد ايدوب ايدر كه نيچه كره اول نفس اماره كشي يه خدعه ايدوب في الحقيقه لذت ويمين بلكه كشينك هلاكنه سبب اولن نسنه بحسب الصوره كشي يه كوزلجك كوسترر شول حيثيت ايله كه كشينك فهمي يتمز و اكلمز طعامنده زهر واردر

زهردار در نفس اماره اكا حيله و خدعه ايتمشدر

واخش الدسائس من جوع ومن شبع | فرب مخمصة شر من التخم

يعني صاحب قصيده نفس امارهنك بعض حيله سن ذكر ايتدكدن صكره اول نفس امارهنك مكر و فتنه لرين ذكر ايدوب اندن خوف ايلمكلكه تنبيه ايدر فرق نفس امارهنك مكر و فتنه لرندن كه اچلقدن طوقلقدن حاصل اولور اچلقدن حدت و ملالت حاصل اولور بلكه يقين اولور كه كشينك لساني اوزرنه مالاينبغي جريان ايدروب و كفره باعث طوقلقدن قساوت اولور غفلت

واستفرغ الدمع من عين قد امتلأت | من المحارم والزم حمية الندم

يعني صاحب قصيده نفس امارهنك حيله لرندن تحذير ايلدكي جهتندن نصيحت اخذ ايتمدكن ذكر ايدوب نفس امارهنك هواسي تغيير ايتمك واجب ايدوكن بياندن صكره و توبه و ندامت اثري مقدمه سي ايدكنه اشارت ايدوب ايدر كه كوز ياشن دوكوب اغلا كه كوزك حرامه فنا نسنه لره نظر ايتمكله اخلاط عصيان ايله طولمش و ممتلي الحال

وطولمش كوز ندامت حفظنه و توبه نور جوع غيرتنه ملازمت ايله اميد در كه مغفور

وخالف النفس والشيطان واعصهما | وان هما محضاك النصح فاتهم

يعني صاحب قصيده بيت سابقده توبه و رجوع غيرتنه ونيشيانلق حفظنه ملازمت ايله بو
تده و نفسنه امر ايدكدن صكره نفسنه و شيطانه دخي مخالفت
ايتمك لازم اولدغي اجلدن كيروكنده نفسنه خطاب ايدوب ايدركه يعني ايله نفسنه وشيطانه
نفسك هواسنه و شيطانك اغواسنه موافقت ايتمه و دخي و بو ايكيسنه
عاصي اول امرلرينه اطاعت ايتمه تحقيق بونلر سكا
صورتا اخلاص اوزره نصيحت
و اخلاص موده ايدركه او
بونلره تهمت ايله

بر خلاف نفس و شيطانه و ... عاصي اول و فعلنه مخالفت
اگر نصيحت ايدرسه بونلر سكا خالص ... تهمت ايله

ولا تطع منهما خصما ولا حكما | وانت تعرف كيد الخصم والحكم

يعني صاحب قصيده نفسنه و شيطانه مخالفت
ايله ديدكدن صكره نفسك و شيطانك مرتبك اغوا
وانصارى واردر وكنه تنبيه ايدوب و بونلره خصومت ايدجي اولدقلري و حاكم
و دخي اولدقلري حالده بونلره اطاعت اولنماسنه تاكيد ايدوب
ايدركه نفسنه و شيطانه مطيع اولمه بونلرك
خصومتي اولوب سنك ايچون خصم
اولدقلري حالده

بونلردن بريني خصم و حاكم
خصم اولسه بيله خصم اولسه ده اطاعت ايتمه
و سن خصمك و حاكمك مكرني بيلورسن

حكومتلرينه اطاعت ايلمه زيرا سن بيلورسن حكومتلرنده مكروا

استغفر الله من قول بلا عمل | لقد نسبت به نسلا لذي عقم

يعني صاحب قصيده معصيتلرك قباحتني
كوردكدن صكره نفسك هواسندن اعراض ايتدكدن صكره
حق سبحانه و تعالى دن مغفرت طلب ايدوب ايدركه اللهدن مغفرت ديلرم عمله مقارن
اولميوب عملي اولميان قولدن اوترو و اول الله تعالى يه عمله مقارن اولميان عمل
كلمه سي شول اوغلانه اولمز عورتدن اوغلي كلمه سنه نسبت ايدرم
پس اكر عملده اولميان اولد اعتماد ايتمك اوغلاني
اولمز اوغل طلب ايتمك
كبيدر

استغفر الله ... عمل
نسل عقيم كبي عقيم ... مقال ايله
نسبت ايتديكم ... ايدر
حرام عقيم ... عقيم

امرتك الخير لكن ما ائتمرت به | وما استقمت فما قولي لك استقم

يعني صاحب قصيده
بيت سابقك مفهومني بيان ايليك
مراد ايديوب كيروكنده خطاب ايدوب ايدركه بن سكا
امر ايلدم شول خيره كه انكيچون عاقبت حميده واردر لكن بن اول امرك
قبول ايدوب ومتكرا اتي اشليوب حق سبحانه و تعالى جانبندن
اولن اوامرك و نواهينك خلافي اوزره
اولدم دخي
مستقيم

امر ايتدم ... دخي
الكي ايدن ... استقامت
... استقامتي ...
... ايدوب اولمدم

اولدم بن ايمدي بن حال و ذرنه اولوب بنم سكا مستقيم ول ديدوكم

ولا تزودت قبل الموت نافلة | ولم اصل سوى فرض ولم اصم

يعني صاحب قصيده بيت سابقك مضموننده تأسف وتحسر ايدوب حق سبحانه وتعالى نك جانبندن اولان اوامر ونواهي نك خلافنه اوزره اولوب مستقيم اولمدم ديدكدنصكره كيرو تأسف وتحسر ايدوب ايدر كه ودخي ازق طوتمدم وآخرت يراغن كورمدم بنكا اولم كلمدن اول عبادتدن نافله يه مشغول اولمدم وفرض اولان نمازدن غيري نافله نماز قلمدم ونافله اوروج دخي طوتب صائم اولمدم

[illegible]

ظلمت سنة من احيى الظلام الى | ان اشتكت قدماه الضر من ورم

يعني صاحب قصيده حضرت رسولك مدحنه شروع ايدوب وبيت سابقده تأسف وتحسر ايدوب ازق طوتمدم وآخرت يراغن كورمدم ديدوكنك بيان وتقريرنده قصد ايدوب ايدر كه قرا كيجه لرده طاعت ايتمكله صباح دكين اويخوسز قالمق ايله مبارك اياقلرينه ورم زحمتندن شكايت ايدنجه دك

[illegible]

قرا كيجه لري احيا ايدن كسنه نك كه حضرت رسولك سنتني ترك ايليوب كندو نفسمه ظلم ايتدم

وشد من سغب احشاءه وطوى | تحت الحجارة كشحا مترف الادم

يعني صاحب قصيده بيت سابقك مضموننه عطف ايليوب تحسر وتأسف ايدوب وحضرت رسولي مدح قصد ايليوب ايدر كه ودخي حضرت رسولك سنتن ترك ايلدم كه اول مبارك بوشش بوكورينه آجلقدن طاشلر باغلر ايدي لطيفه كوكجكين اولدغ حالده طاشلر التنده اول مبارك يانلرين بوكرلرين بوكردي كندويه زحمت ويروردي

[illegible]

وراودته الجبال الشم من ذهب | عن نفسه فاراها ايما شمم

يعني صاحب قصيده تأسف وتحسر ايدوب بيت سابقك مضموننه عطف ايدوب وحضرت رسولك صلى الله تعالى عليه وسلم مدحن قصد ايدوب ايدر كه ودخي فقر مشقتلرين اختيار ايدوب رسولك صلى الله عليه وسلم سنتن ترك ايلدم كه اول طاغلر التوندن اولدوغي حالده كندولريني قبول ايليسون ديو اول حضرت ذات شريفندن طلب

[illegible]

ايلرلردي اول حضرت انلردن اعراض ايدوب انلره انواع علو ولوكو ستروب قبول ايتمزدي

وأكدت زهده فيها ضرورته	إن الضرورة لا تعدو على العصم

باضرورتها کیو و بتنده ترک [illegible] بیت

ارزدن [illegible] بنوز [illegible] عصم

یعنی صاحب قصیده
تأسف و تحسر ایدوب بیت
سابقک مضمونه عطف ایلیوب حضرت رسولک علیه السلام
مدحن قصد ایلیوب ایدر که و دخی حضرت رسولک سنتن ترک ایلیوب کندمه
ظلم ایلدم که اول رسولک ضرورتی و شدت احتیاجی دنیاده زهدن
و صلاحن محکم قلوردی تحقیقا ضرورت غالب اولوب ظلم ایلمز
شول کمسنه یه که حق تعالی جانبندن عصمتی اوله محفوظ
اولان کمسنه زیرا اول رحمانک بیدی
افراددر

زهدن ضرورتی اوتی محکم قلوردی

عصمتی [illegible] ضرورت تنبیه

وكيف تدعو إلى الدنيا ضرورة من	لولاه لم تخرج الدنيا من العدم

نیجه دعوت ایدر دنیا ضرورت نیجه

انوزی نادی بو [illegible] دنیا از عدم

یعنی صاحب قصیده
بیت سابقده حضرت رسولک علیه
السلام زهدی ضرورت مؤکد و محکم ایدوکن فهم ورد
اتکاوز زهد غلبه ایتدوکن ذکر ایتدکدنصکره انی بیان و عیان ایتمک قصد
ایلیوب ضرورت حضرت رسولک علیه السلام دنیاده دعوت ایتمه سی
انکار و استبعاد ایدینوب ایدر که نه کیفیتله دنیایه دعوت ایده بلور
ضرورت اول حضرت رسولی که اگر اول اولمیدی
دنیا عدمدن وجوده
چقمزدی

اول اولمیدی [illegible] محمد

ضرورت [illegible] دنیا یه

نیسکم حق تعالی شانندن بیورلمشدر لولاک لولاک لما خلقت الافلاک

محمد سيد الكونين والثقلين	والفريقين من عرب ومن عجم

ان محمد سید کونین و انس و جان

عالم [illegible] عرب و عجم

یعنی صاحب قصیده
ابیات سابقده اخبار ممدوحسن
ذکر ایلدوکی امام کبری تصریح ایدوب عیان و بیان ایتمک
مراد ایدینوب ایدر که مقدما اخلاق حسنه سنی اخبار ممدوحسن ذکر
ایلدوکم امام اکبر حضرت محمد صلی الله علیه وسلم دنیا و آخرت ایلینک اولوسی
و بشر طائفه سنک و جنک دخی اولوسی انلری اصلاح ایتمکچون
کوندرلمشدر دخی عرب طائفه سنک و عجم طائفه سنک
اولوسیدر

ثقلین جن [illegible] انک

انس و جن و عرب و عجم

نبينا الآمر الناهي فلا أحد	أبر في قول لا منه ولا نعم

امر و ناهی پیغمبرمز رسول [illegible]

ابر [illegible] قول لا [illegible] نعم

یعنی صاحب
قصیده حضرت رسولک سیادتنه
متعلق بعض امور دخی ذکر ایتمک مراد ایدینوب و مدحن
قصد ایدوب ایدر که اول محمد علیه الصلوة والسلام بزم پیغمبرمزدر
معروفه امر ایدیجیدر و منکراتدن نهی ایدیجیدر پس بعدی جمیع مخلوقاتدن احد
یوقدر که حضرت رسولدن اصدق و نیکوکار اوله مقام نفیده و مقام
اثباتده لا دیمکده و نعم دیمکده
یعنی مقام نفیده

اولدر [illegible] اوناهی کمسه نک

و نعمده [illegible] صدق مقالتی

لا دیسه آندن اوتو نعم کلمزدی مقام اثباتده نعم دیسه اوتو آندن لا کلمز

هو الحبيب الذي ترجى شفاعته | لكل هول من الاهوال مقتحم

آن حبیبی که بود امید کل مردمان

اژدهای خوفناکی حق بخشایدش بهم

یعنی صاحب قصیده اول حضرت رسولک آیات ذاتنه متعلق بعض مناقبن ذکر اتدکدن صکره لضعف نسبتنه اقوی انتقال وادنی دن اعلایه انتقال قصد ایلیوب اصل مناقبن و راس مراتبن ذکر ایتمک مراد ایدینوب ایدرکه اول حضرت رسولک حق سبحانه و تعالینک محبوبیدر اندن شفاعت رجا اولنور جمیع مؤمنین ایچون شول شدت خوفدن مخوف اولن امرده که استعداد اتمامله ذنب بین الناس داخل و مدخول فیه درکه ذنوب عظیمه در

اول حبیبدر اول که فی فوز وار ایچون

جمیع عالمدن اندن اوله شفاعتی

دعى الى الله فالمستمسكون به | مستمسكون بحبل غير منفصم

مردمان را خواند سوی حق به صد زاری و سعی

دست در حبل متین کان نبریده زدند

یعنی صاحب قصیده بیت سابقده حضرت رسولک اصل مناقبن و راس مراتبن ذکر اتدکدن صکره انی تقریر و تاکید قصد ایلیوب حضرت رسولی مدح ایتمک مراد ایدینوب ایدرکه اول حضرت رسول جمیع مخلوقاتی حق تعالی معرفتنه و عبادتنه دعوت ایدوب ایلتردیس امدی اول

اول کیمسنه که اول پیغمبره یاپشدیلر

بیت یعنی کیمسنه ایمان ایدوب قبول ایلدیلر

ذات شریفنه یاپشن کمسنه‌لر برایپه یاپشورکه منقطع دکلدر

فاق النبيين في خلق وفي خلق | ولم يدانوه في علم ولا كرم

بهتر پیغمبران از خلق و در خلق آمد

کس چو او نامد در علم ودر جود و کرم

یعنی صاحب قصیده رسولک ذاتنده و صفاتنده و افعالنده جمیع انبیادن فضلنی زیاده ذکر ایتمک مراد ایدینوب و مدحن قصد ایدوب ایدرکه اول حضرت رسول جمیع انبیا و رسلدن ذاتنده و صفاتنده و کمالات ظاهره و باطنه ده فایق و اعلی و افضلدر و دخی انبیا و رسل اول حضرت رسولک علمنده و افعال حسنه‌سنده اول ذات شریفه مقارن اولمدیلر یعنی اولانلر مساوی اولمدیلر قتنده

خلق و خلقده فایق پیغمبران زیاده

علمده و کرمده بو قدر انلر مقارن

وكلهم من رسول الله ملتمس | غرفا من البحر او رشفا من الديم

جمله پیغمبران از رسول الله بودی التماس

یک کف از دریای علمش یا نمی از ابر رحم

یعنی صاحب قصیده بیت سابقک مضمونن تقریر ایلمک مراد ایدینوب حضرت رسولک صلی الله علیه و سلم مدحن قصد ایلیوب ایدرکه جمیع انبیا و رسل اول حضرت رسولدن صلی الله تعالی و سلم التماس ایدوب علوم کثیره سی و فنون کبیره ذکر ایدن صکره بر اوج صو طلب

دریادن قطره‌دن غرفه و رشفه‌کی

جمیع اندن استر اولوردی بولوجی

ایدرلردی خلق افعال حسنه‌سی نعمتیدن بر اغز صو التماس ایدوب طلب ایدرلر

وواقفون لديه عند حدهم | من نقطة العلم او من شكلة الحكم

ذوات او استاد جمله‌سی یعنی حد حدود
نقطه از علم و از نیز یا نفسی افکم

یعنی صاحب قصیده
حضرت رسولک مرتبه‌سنی تقییده
جمیع انبیانک قابلیتلری و استعدادلری مقدارنجه
اربرینک مرتبه‌سنی مقامنی ذکر ایتمک مراد ایدینوب حضرت رسولک
مدحن قصد ایدوب ایدر که جمیع انبیا و رسل اول حضرت رسولک اوکنده توقف ایدوب
طورر نته کم شاگرد استاد اوکنده طورر کبی کندو مرتبه‌لری
قتنده انک مرتبه‌لری حضرت رسولک
نقطهٔ علمنده و شکلهٔ
حکمتنده‌در

طورر قتنده هم برابر حد مرتبه‌ده فوقدن
شکله‌دن و نقطه‌دن کندوی علمی و حکمتی

فهو الذي تم معناه وصورته | ثم اصطفاه حبيبا بارئ النسم

ذات خلایقی و بعدور صورت و معنی عامر
ابن الذی مخصوص خالق نوع و نسخ

یعنی صاحب قصیده
ابیات سابقه‌دن حضرت رسولک
اخبار حمیده و اخلاق محموده‌سن اصل مناقبن
ذکر ایتدی و جمیع انبیادن فائق و اعلی ایدوکنی ذکر ایدن‌صکره بو جمله‌نک
نتیجه‌سنی و حاصلن ذکر ایتمک مراد ایدینوب ایدر که بس مدح اول حضرت
رسول سولدر که انک باطنی و ظاهری حقلرنده خلقلرنده
تمام کمالنه یتشدی و بشر اندن صکره
حق تعالی کز جمیع
نفوسی

انی حبیب ایدندی باری خالق نده
تمامنه یعنی معنی و صورت

خلق ایدیجیدر اول حضرت رسولی و هم کنوب محبوب ایدینشدر

وانسب الى ذاته ما شئت من شرف | وانسب الى قدره ما شئت من عظم

نسبت ایت ذاتنه کنده خوش کوردیکک شرف
بنسبت قدرنه کیم چوقدن اعظم

یعنی صاحب
قصیده بیت سابقه‌ده نصاری ادعاسی
ترک ایله و ممتنع قیل دیدکدن صکره اول حضرت
رسول مقام بشریتده و مرتبهٔ نبوتده قلوب اصناف شرفدن
انکی ذاتنه و قدرنه نسبت ایتدرمک مراد ایدینوب و مدحن قصد ایدوب ایدر که
اول حضرت رسولک ذاتنه مقام بشریتده و شرفدن نه قدر دیلرسک
نسبت ایله و دخی اول ذات شریفک قدرتنده
و مرتبهٔ نبوتده عظمتدن نه قدر
قادر اولورسک
نسبت ایله

و بخشد نسبت ایله مکرم
هر قدر ایسه نیجه ویره‌سیک جلالتی

فان فضل رسول الله ليس له | حد فيعرب عنه ناطق بفم

فضل و جاه مصطفی حدی یوقدر زیرا کمال
تا او نه کرد تحصیل انسان زبانی کم

یعنی صاحب
قصیده بیت سابقک مضمونک
تعلیلن ذکر ایتمک و حضرت رسول الله
صلی الله تعالی علیه و سلم مدح ایلمک مراد ایدینوب
ایدر که اول حضرت صلی الله علیه و سلم فضلنه
غایت و نهایت یوقدر بس غایتده عالم
و عاقل و فاضل اولن کمسنه‌نک
فضلنی

یوق رسول فضلنه بر حدی یوقدر
متکلم عبارتی بیتینه

وکمالنی قلم ایله تحریر و لسان ایله تقریر و لغز ایله نطق ایدوب عیان و بیان ایلیه‌ن دکلدر

منزه عن شريك في محاسنه | فجوهر الحسن فيه غير منقسم

یعنی صاحب
قصیده ابیات سابقه‌ده حضرت رسولك
صفات آلیه‌سیندن بعض صفاتن ذکر ایتدکدن صکره
جمالنده زینتنده و کمالنده انکا شریک بولنمقدن منزه در دیمکله حق
سبحانه‌نک دخی بعض صفاتن ذکر ایتمک مراد ایدینوب ایدر که اول حضرت رسول حقیقده
جمالنده زینتنده و کمالنده انکا شریک بولنمقدن منزه در دینلدکم حق
تعالی حدائقنده منزه اولدیغی کبی امدی اول
حضرت رسولده اولان جوهر
حسن اخره منقسم
اولمزلکلدر

دع ما ادعته النصارى في نبيهم | واحكم بما شئت مدحا فيه واحتكم

یعنی صاحب
قصیده بیت سابقه‌ده اول حضرت
رسول شریکدن منزه در دیو مدح ایلدکده بو ایلدن
فهم اولنان معنی خلاف مقصود اولوب که نصاری طائفه‌سنک عیسی
علیه السلام حقنده اولان اعتقادلرین بو فهم اولنان معنایی دفع
ایتمک مراد اولنوب ایدر که ترک ایله
ممتنع قیل نصاری طائفه‌سنک
کندو نبیلری حقنده
اتکلدکری دعوی

که تنکریدر و یا تنکرینک اوغلیدر دیو اعتقاد ایتمشلردر

لو ناسبت قدره آياته عظما | احيى اسمه حين يدعى دارس الرمم

یعنی صاحب
قصیده حضرت رسولک قدری
و مرتبه‌سی معجزاتندن اعظم و اعلی ایدوکن اشعار
و اظهار ایتمک استیوب و مدحن قصد ایلیوب ایدر که اگر اول حضرت
رسولک معجزاتی اولولق بونلرن قدر و مرتبه‌سنه مناسب اولیدی اسم شریفی
آلکلوب و انکله دعا قلنوب دعوت اولندیغی حینده آنک
اسم شریفی چوریوب اولوب چورین کمکلری
احیا ایدوب دیرلده
ایدی

لم يمتحنا بما تعيى العقول به | حرصا علينا فلم نرتب ولم نهم

یعنی صاحب
قصیده اول حضرت رسولک
نهایتده کمالی و غایتده جلالی اولوب قرب الهیسی
اولدیغی اجلدن امتنه قلب شفقتی و مرحمتی و عدم اهتمامی همه
تبادراتدوکنی دفع ایتمک مراد ایدینوب ایدر که اول حضرت رسول الله بزم اوزره
حریص اولوب بزه قوی عنایتی و شدت
رغبتی اولدیغی اجلدن
شول عقول عاجز
و قاصر

شول عقول عاجز اولدوغی نسنه ایله بزی امتحان ایلدی بیلوب اول حضرت رسوله کمال ایتز

أعيى الورى فهم معناه فليس يرى | للقرب والبعد فيه غير منفحم

عاقلان از فهم معنى محمد عاجزند

اهل عالم جمله در وصفش كنگ وخرس وغم

يعني صاحب قصيده اول حضرت رسولك مناقبن كوركل
صكره انك حقايق كمالني ودقايق جمالني احاطه سنده
خلق قاصر ايدوكن اعلام ايتمك مراد ايديوب ومدحن قصد
ايليوب ايدر كه اول حضرت رسولك معناسي حقيقت كمالني وفضيلت حالني
فهم ايدوب ادراك ايتديسي وحقايق كمالني ودقايق جمالني احاطه سي
خلقي عاجز قلدي پس ايمدي اول حضرت رسولك
ذاتي قربندن وبعيدن
كوريور دكلدر

معناسي فهم خلقي انكدن عاجز ايلدي

حقيقت سبليه ... بنده حق بيني

كالشمس تظهر للعينين من بعد | صغيرة وتكل الطرف من أمم

شمس شبيه است جانش كه ز دور كوچك بود

در برابر چشمها كه دم از نور ندهم

يعني صاحب قصيده اول حضرت رسول عالم جسمده
صورت خصوصه سي ايله نظر ايله عالم قدسده كوكل
بصيرتيله نظر ايدين اصلينك نظرين عيان وبيان ايتمك
ايديوب ومدحن قصد ايليوب ايدر كه اول حضرت رسولده اولان حالت
شمس حالي كبي ركه چون شمسه ايراقدن نظر اولنسه كوزلره صغير كورينور
اما چون يقيندن نظر اولنسه
كوزلره وفرت
شعاسي

كونش كبي كه كوزه ايراقدن كوچك كورر

سورتي وفرت يقيندن كوز بيچه شعاعي ايله

كوزلره وفرت ضياسي وكثرت جلاسي نهايتله حيرتي اولدغي اجلدن كوز قماشدر

وكيف يدرك في الدنيا حقيقته | قوم نيام تسلوا عنه بالحلم

جونكه ز انديشه ش حقيقت پس نباشد خبر

ناديده اين جهان غافل ويرلار ونبي

يعني صاحب قصيده
بيت سابقك مضمونن بيان و
حضرت رسولك حقيقت ثبوتن عيان ايلمك مراد ايديوب
ايدر كه چونكه اول حضرت رسولك حالي شمس حالي كبي اولديسه دنياده
غافل ومحجوب اولوب ديقوده اولان قوم اول حضرت رسولك حقيقتن
نيجه ادراك ايده بيلورلر ادراك ايتمكه قادر دكللردر
اول حضرت رسولك قدسيه سي تجرد ايدوب قوده
وودوش كورمكه قناعت
ايتمشلردر

دنياده اني نيجه بيلور كه اويوربلار كه

كه [...] بنده تو مشغول ايلمه ش كاروبي سلوتي

فمبلغ العلم فيه أنه بشر | وأنه خير خلق الله كلهم

غايت معلوم مردم برابر شيدر بيت

انكه دار خير الدنيا را بنسب رسول محتشم

يعني صاحب
قصيده قوم نيامك علم ادراكلري
وعلم اجماليله بيان وعيان ايتمك مراد ايديوب حضرت
رسولك مدحن قصد ايليوب ايدر كه چون قوم نيامك ودنيا اهلنك ادراكلري
حضرت رسولك حقيقته نتيشميوب جمله سنك علمي اجمال ادرينه اولديسه بوقدر
اول حضرت رسول حقنده علمنك محل بلوغي ونهايتي
بودر كه اول حضرت رسول
بشردر

بونده بلوركه عين اودر كه تمامي [...]

همه بيلديكي حقيقتنك اكمل فضيلتي

ودخي الله تعالى نك مخلوقاتنك كليسنك خيرلوسي وافضلي در

وكل آيٍ أتى الرسل الكرام بها | فإنما اتصلت من نوره بهم

هر نه كم ويردى رسل معجزات

ان نور مصطفادر ابر بانش باهم

يعني صاحب قصيده
حضرت رسولك اصل نورتين
و رأسي اولدين ذكر اتدكدنصكره سائر انبيانك معجزاتي
وحضرت رسولك نورندن فيض اولندوغي اعلام ايتمك مراد ايدينوب
و مدحن قصد ايليوب ايدر كه علامات معجزه دن بر نيجه علامتله هر بيغمبر كه
كلدلر انلره واصل اولدي الا رسول صلى الله عم
مبارك نورندن كه واسطه سيله
ايرشمش ايتمشلردر

نورندن استفاده قلدلر انلر

مجموع انبيا هر ... متصل ايتدي

فإنه شمس فضل هم كواكبها | يظهرن أنوارها للناس في الظلم

روشن خورشيد فضل ويلدزلر انبيا

اولكي است ايلديلر انوار وانلر ظلم

يعني صاحب قصيده
بيت سابقك مضموني الحوال تعليل
ذكر ايتمك تبيين ايلمك مراد ايدينوب حضرت رسولك
مدحن قصد ايليوب ايدر كه اول حضرت رسول صلى الله عليه وسلم
فضل كنشي در الله تعالينك لطفيله وكرميله عالمه طلوع ايتمشدر
وسائر انبيا ورسل اول كنشك يلدزلريدر كه
انوار استفاده سني آدم
اوغلانلرينه

اول فضل كنشي انلر اولدي كبي

خلق ايتمشدر انلرده ايتدي نجمي

كيجه لرده عالم شهادتده كنشك عيني قندم اظهار ايدرلر كنش طلوع ايتدكده

أكرم بخلق نبي زانه خلق | بالحسن مشتمل بالبشر متسم

حسن بغمبر خلقي خوش ايتمشدر

مشتمل حسن ايله در بشارتله متسم

يعني صاحب قصيده
مقدما اول حضرت رسولك حقنده
فهو الذي تم معناه ديوب بعد اجمال طريقيله بعض
اخبار محمود و حسن اخلاق محموده سن ذكر ايدوب كرو صورت ظاهره
متعلق بعض اخلاق ذكر ايتمك مراد ايدينوب ومدحن ايليوب ايدركه اول حضرت نبينك
خلقتي واعضاي ظاهره سي نجيب خوبدر وكوكجكدر انك عادت
حسنه سي سيرت باطنه سي مكارم اخلاق ايله وتحسين
تبسم ايله آكاه زينت ايدوب
اثر ديمشلردر

حسن ايتمشدر اول تبسم

خلق وعرفه وسيرده مشترك خلق نبي

كالزهر في ترف والبدر في شرف | والبحر في كرم والدهر في همم

چون بهار ازهار نرمي وبدر انور شرف

جود دريادر كرمده چون روزگار اندر همم

يعني صاحب
قصيده بيت سابقك مضمونه
موافق ومعناسنه مطابق حضرت رسولك بعض
اوصافن ذكر ايتمك مراد ايدينوب ومدحن قصد ايليوب ايدر كه
اول حضرت رسول چيچك وكل كبي تر وتازه لكده حسنده ودخي بدر
كبي شرفده واول حضرت رسول بحر كبي در كرمده
وسخاده ودخي اول حضرت رسول
طول زمان كبيدر

بدر كبي شرفده ... فرده

زمان كبيدر ... متين

همم عاليه ده زيرا اول حضرت رسول جميع مخلوقاتك احتياجي ... در عظايم مقاصدده

في عسكر حين تلقاه وفي حشم	كأنه وهو فرد في جلالته

يعني صاحب قصيده اول حضرت رسولك اخلاق حميده وصفات جميله سن ذكر ايلدكدن صكره اول حضرت رسولك اهل تواضع واهل حلم اولوب فرد ايكن اكا ملاقي اولان خلقك نظرنده انك جلالتي ومهابتي وجهيله ايدوكن بيان ايتمك مراد ايدينوب مدح قصد ايليوب ايدر كه كانه اول حضرت منفرد اولوب يالكز اولدغي حالده سن كه اكا ملاقي اولسه انك جلالت عظمي سببي اولدغي جهتدن صانور كه عسكر بجنده در

چون بر يوزي وراني در لشكر وخدم [illegible]

تنها ويالكز ايكن [illegible] اكا ملاقي اولسه ن

من معدني منطق منه ومبتسم	كأنما اللؤلؤ المكنون في صدف

يعني صاحب قصيده حضرت رسولك صلى الله عليه وسلم كمالك منظومه سنك حالني تبيين ايتمك ولسانده ومبارك شفه سنده مكنون اولن الفاظ درربارني صدفده مسطور اولن انجيلره تشبيه ايدوب اول حضرت رسولك صلى الله عليه وسلم مبارك فمنده ولسان شريفنده صادر اولان كلام منظومي دخي تبسم ايلدكده مبارك شفه سنده ظاهر

در مكنون وصدف ونداني وبدو [illegible]

مكنون درر الصدف الجبره صاحبي

وديشلري تبسم تبسمتي

اولار ديشلري كانه صدفده مكنون ومستور اولان لولؤ وانجيلر

طوبى لمنتشق منه وملتثم	لا طيب يعدل تربا ضم أعظمه

يعني صاحب قصيده حضرت رسولك ذاتنه متعلق اولان اخبار ممدوحه سن واوصاف محموده سن ذكر ايلدكدن صكره شرف مكانن دخي ذكر ايدوب بيان ايتمك دل مكانده و اولانلر رايحه طيبه ده ايدوكن عيان ايلمك مراد ايدينوب ايدر كه اول حضرت رسولك مبارك قبرنده كه كوكلرين ضم ايدوب [illegible] عك رايحه طيبه سنده مماثل رايحه طيبه بولنور دكلدر سعادت [illegible]

هيچ بر خوش بوي يوقدر اول بر توپراغه كه [illegible]

اولدر كه [illegible] نورانده بطحا اولا

يا طيب مبتدأ منه ومختتم	أبان مولده عن طيب عنصره

يعني صاحب قصيده حضرت رسولك صلى الله عليه وسلم مرتبه وسطاسنه متعلق اخبار ممدوحه سن واوصاف محموده سن ذكر ايدن صكره بدايتنه ونهايتنه متعلق اخبار ممدوحه سن بيان ايتمك ومولودن عيان ايلمك مراد ايدينوب ايدر كه اول حضرت رسولك ولادتي جسم طاهرن طهارت حقيقيه اظهار ايلدوكي دخي حسن ابتداسي ونهايتي ذريته دلالت ايدر خرق عادة اظهار ايلدي

وقت ولادتي [illegible]

[illegible] طيب [illegible] عنصري

اهل صيرت اولان كيمسنه حضرت رسولك كوچك ابتداسي وانتهاسي واردر

يوم تفرس فيه الفرس أنهم | قد أنذروا بحلول البؤس والنقم

بس فرس از فر او دانستند از پیش از وقوع
بعد ازان درد وملال وخواری آید هجوم
هم در آن روز بدیدند این بلا را در نجوم
بعد ازین بر فرس آید ...

يعني صاحب قصيده
حضرت رسولك كيفيت ولادتن
بيان ايتمك مراد ايدنوب ايدر كه اول حضرت رسولك مولودي
ولادتي وقتي بر كون ايديكه اول كونده فرس طائفه سي فراستله بلوب
بلديلر كندولره ابلاغ خوف اولنوب منذر اولدقلري عذاب وغم وغصه
وشورش وجودي اولنشدتك حلول ونزولني ايتديلر
ومصيبت وعقوبت دخول
تتمه سي ايله

وبات إيوان كسرى وهو منصدع | كشمل أصحاب كسرى غير ملتئم

طاق كسرى شد خراب از مقدم آن شهريار
فاكسر ملك ... با لشكر ... خشم
همچو نظم ... ملك ... بر...
بار دگر طاق كسرى ... ملك ...

يعني صاحب
قصيده بيت سابقك مضمونينه
عطف ايدوب حضرت رسولك مولودي ولادتي
وقتي بر كون ايديكه اول كونده قريب بادشاهلرينك اصحابي
وأركان دولتي وعساكري متفرق اولوب داغلدوغي
كيبي داخي نوشروانك طاق كسراسي منكسر
ومنكوب بارلدوغي حالده غير
مجتمع اولدي

كيرو جمع اولنمغه قابليت قالمدي والله اعلم بالصواب

والنار خامدة الأنفاس من أسف | عليه والنهر ساهي العين من سدم

آتش گبری بمرد واندوه گبران شد فزون
چشمه ها از آن زمين خشک شد و ...
اولكون ...
... ايدي ...

يعني صاحب قصيده
حضرت رسولك ولادتي وقتنك
علامتنده كفره طائفه سنك ضلالتن عيان ايتمك مراد ايدنوب
ايدر كه حضرت رسولك ولادتي وقتنده كفره طائفه سنك بيكيلدن برو
ياقدقلري ومعبود ايدندكلري اودلري تاسفدن واندوهدن سونوب
يوغ اولدي ودخي كفره طائفه سنك ايرماقلري حضرت رسولك
ولادتي وقتنده كافرلرك صوي ...
حزنه كلوب كيلدي

وساء ساوة أن غاضت بحيرتها | ورد واردها بالغيظ حين ظمي

ساوه غمگين شد چو خشک شد آن دريا ...
... كان ... كشته ...
اولكون صوغلدي ...
... صو ... آتشي

يعني صاحب
قصيده حضرت رسولك صلى
الله عليه وسلم ولادتي وقتنده اولن علامات
علامتلريني وكفره طائفه سنك واقع اولن احوالن بيان
وعيان ايتمك مراد ايدنوب ايدر كه اول حضرت رسولك صلى الله
عليه وسلم ولادتي وقتنده ساوه اهلنك ايچدكلري
صولري صو غلوب دخي غايت
صوسزلقي

حين صويه وارنلر صو بولميوب غضبله كيرو دوندكلر

كَأَنَّ بِالنَّارِ مَا بِالْمَاءِ مِنْ بَلَلٍ | حُزْنًا وَبِالْمَاءِ مَا بِالنَّارِ مِنْ ضَرَمِ

يعنی صاحب قصیده

حضرت رسولك ولادتی وقتنك

بعض علاماتندن زمانك تغیراتن بیان و عیان ایتمك مراد

ایدینوب ایدر كه اول حضرت رسولك ولادتی وقتنده ساوه اهلنك

طایدوغی دره حزندن اول حرارتدن اثر قالمدی سوینوب كانه صو اولمشدی

ورد تده وخی ساوه اهلنك ایچه جك صولری حزندن اوب

طوپتدن ویرودتدن اثر قالمیوب

كانه اود اولمشدی

سو یا بر باتیش آب بودی سرورت

آنچه درجای ار اتش بودی بونزل كم

صونك طو یی غمدن كی اود اوداری

عمدن ییه صوو دری اوودكرم اولدی

وَالْجِنُّ تَهْتِفُ وَالْأَنْوَارُ سَاطِعَةٌ | وَالْحَقُّ يَظْهَرُ مِنْ مَعْنًى وَمِنْ كَلِمِ

یعنی صاحب قصیده

حضرت رسولك ولادتی

وقتنك بعض علاماتن بیان ایتمك ولادت زمانك

بعض تعبیراتن عیان ایلمك مراد ایدینوب ایدر كه اول حضرت رسولك

ولادتی كیجه سنده جن طائفه سی یا ده صو تله حضرت رسولك نبوتنك صداقته

واصطفاسنك شهادتنه دال اولور الفاظ ایله چاغروب

آواز ایدیلر و انوار الهیه صعود وطلوع

ایدوب ظهور

دیشكر شیاطین فغانكر وندر ازندوده تمام

نور حق بابان زمعنی كلامندن ذوی هم

حق سویلیشوبدی درزی بالورزی وفرار

حقه بتین اتدی معنی و سمن

بولدی غمی حالدن وجدی ظاهرا و باطنا خوف ایلیو كی ظاهر و بولدی

عَمُوا وَصَمُّوا فَإِعْلَانُ الْبَشَائِرِ لَمْ | تُسْمَعْ وَبَارِقَةُ الْإِنْذَارِ لَمْ تُشَمِ

یعنی صاحب

قصیده بیت سابقك مصراع ثانیسنك

مضموننك تحقیقن عیان ایلمك ظاهر باطن جانبندن حقك

ظهورینك خبرن بیان ایلمك قصد ایدوب ودخی حضرت رسولك ولادتی كیجه سیندن

بشارتلردن وخوفلردن بو قدر علاماتی منكرلر كوروب حضرت رسالته نتیجه سی اقرار

ایتمدیلر دیو سؤال اولندوغنه جواب ویروب ایدر كه

كفار طائفه سی عمالر و صاغرلر ایدی

حضرت رسولك ولادتی كیجه سنده

ظهور اولنان بشارتلری

الحاصل

عمی و سمیدن شمندیلر بشارتی …

كوردیلر بشتدیلر كوردوكی اوبر

… بزیر بری برقیم اری غایتنده …

انذار بارقی و كلام بشارتی

مِنْ بَعْدِ مَا أَخْبَرَ الْأَقْوَامَ كَاهِنُهُمْ | بِأَنَّ دِينَهُمُ الْمُعْوَجَّ لَمْ يَقُمِ

یعنی صاحب قصیده

بیت سابقك بعض قیودین

عیان ایلمك و تفصیلاتن بیان ایتمك مراد ایدینوب

ایدر كه كفره طائفه سی كورلر اولوب بارقه انذاری

كورمدكلری و صاغرلر اولوب اعلان بشایری ایشتمدكلری

بونلرك منجملری و مقتدالری كیروكنه و

قومنه سزك اكری دینكوز قائم

اولور دكلدر

بیش اران اخبار انبیا ایدرده بودعو … نكام

انلرك بیننده … سزدن وبنستی [illegible]

انذر فقوكاهنی بو كه دین كاهن انلره

اولدقدن صكره كری ونیكنك … تعیین …

تباتی وقرعه دوامی بو قدر دیو خبر ویردكدن صكره ایدی

وبعد ما عاينوا في الأفق من شهب | منقضة وفق ما في الأرض من صنم

و بعد از آنكه ديدند در آسمان تيرهاى شهاب

يعني صاحب قصيده
بيت سابقك مضموننه عطف
ايدوب ايدر كه حضرت رسولك عليه السلام نبوتنه اعتراف
ايتميوب كفر طائفه سي اعمى و اصم اولدقلرى يوزنده اولن صنملرى
يره دوشدوكده و بتخانه لرى يقلدوغنه موافق كوك يوزنك اطرافنده اولن
يلدزلرى يره دوكلدوكنى معاينه كوروب
بلا شبهه مشاهده اتدكلرندنصكره
ايدى

از بتان نيز هم نكون افتاده از خوارى هم

فرو ريزنده موافق آنكه بودند

و ... زير و زبر

حتى غدا عن طريق الوحي منهزم | من الشياطين يقفو إثر منهزم

يعني صاحب
قصيده حضرت رسولك
ولادتي زماننده ساقط اولن نجومك
غايت شدتله سقوطي خبرينك تأكيد و تحقيقنى
قصد ايدوب ايدر كه حضرت رسولك ولادتى
كيجه سنده تا صبحه دكن كوك يوزينك اطرافنده
اولن يلدزلر كوكدن يره
اندى

زير تا آنكه گشت از راه وحى گريزان او

از شياطين ... ايدر و بيزار

تا وحى بولى ... اچى ... بون كرى

سعيدن ... رسيده ...

وا رجيمه دكين شياطين عليهم اللعنة منكسر الحال بربرى اردنجه قاچديلر

١٦

كأنهم هربا أبطال أبرهة | أو عسكر بالحصى من راحتيه رمي

چون دليران يمن بودند گريزنده

يعني صاحب
قصيده بيت سابقك حضرت رسولك
ولادتي زماننده واقع اولن نجوم ساقطه نك سقوطى
خبرنى تحقيق اتدكدنصكره تأكيد قصد ايليوب و دخى شياطينك
متعاقبا قاچدقلرينك و انهزاملرينك تشبيهين قصد ايدوب ايدر كه حضرت رسولك ولادتى
كيجه سى شياطين شول مكه نك حرمى قصديله كلن ... بلا تشويش منهزم
اولان فيل ابرهه عسكرينك بهادرلرينه
تشبيه ايلدى ... انكله كفندن اتلن
... كافرلر قچن

يا چون لشكرى كه ... افكنده شد

اصحاب فيل كه ... بودند يا

... اندى قوم ... محمود ...

نبذا به بعد تسبيح ببطنهما | نبذ المسبح من أحشاء ملتقم

افكنده ... بعد تسبيح در دست رسول

يعني صاحب
قصيده بيت سابقك
مصراع ثانى سنك مضموننه تأكيد بر
تحقيق و تقرير قصد ايدوب ايدر كه حضرت رسولك
صلى الله تعالى عليه وسلم كفار طرفنه اتدوغى طاشلر مبارك اللرى
الچنده تسبيح اتدكلرندنصكره ايدى نته كم الله تبارك
و تعالى يونس پيغمبرى عليه السلام
ملتقم اولن

چون ... افكنده از ...

تسبيحدن صكره اتدى ...

... آتى يونس ...

بالغك قرننذن يونس پيغمبر عليه السلام تسبيح اتدكدنصكره طشره اتيلديكى

لا تُنكِرِ الوَحيَ مِن رُؤياهُ إنَّ لَهُ | قَلباً إذا نامَتِ العَينانِ لَم يَنَمِ

ترجمه
بس مکن انکار وحی از خواب پیغمبر
چشمش ار در خواب بودی دل بودی بیدار

یعنی صاحب قصیده حضرت رسولک بعض معجزاتنی ذکر ایتدکدن صکره معجزه اخرسنی بیان ایتمک کوزلری نائم اولدقده قلبی نائم اولمادوغنی عیان ایلمک مراد ایدینوب ایدر که اول حضرت دوشنده الهام ایله وخفی الکلام اسرار خفیه ایله اعلام اولندوغنه انکار ایلمه که تحقیق اول حضرت رسول ایچون بر قلب واردر که تحقیق ایکی کوزی اویقوده قلبی اویومزدی

فذاكَ حينَ بُلوغٍ مِن نُبُوَّتِهِ | فَلَيسَ يُنكَرُ فيهِ حالُ مُحتَلِمِ

وحی اندر خواب پیغمبری بودی ورا
اول اوان که بودی نبوتش بلوغ

یعنی صاحب قصیده بیت سابقک مضمونن اثبات ایتمک قصد ایدوب ایدر که اول حضرت رسوله دوشنده اولان وحی حضرت رسولک نبوتی زماننده اولمش ایدی لیس امدی اول حضرت رسولک صلی الله علیه وسلم دوشنده کوردوکی حالده

انکار اولنور دکلدر زیرا جمیع انبیا و رسلک افضلی و کزیده سی

تَبارَكَ اللهُ ما وَحيٌ بِمُكتَسَبٍ | وَلا نَبِيٌّ عَلى غَيبٍ بِمُتَّهَمِ

یعنی صاحب قصیده سابقا حضرت رسولک ایچون اولان وحی ذکر ایتدکدن صکره وحی اولنان کمسنه نبی و رسول ایدوکنی اشعار ایتمک دخی نبوت و رسالته وحی لازم ایدوکن اظهار ایلمک مراد ایدینوب ایدر که تبارک الله عجب امر عظیمدر وحی کسب ایله حاصل اولمز بلکه الله تعالیدن عطیه عظمی در عجیب و غریب امردر که نبی غیبدن خبر ویرکده متهم دکلدر الله تعالی انکا عطیه قلمشدر

كَم أبرَأَتْ وَصِباً بِاللَّمسِ راحَتُهُ | وَأطلَقَتْ أرِباً مِن رِبقَةِ اللَّمَمِ

یعنی صاحب قصیده حضرت رسولک بعثتنک فائده سنی اظهار و ارسال اولندوغنک ثمره سنی اشعار و قصد ایدوب ایدر که نیجه دردلولری دردندن بری قیلدی اول حضرت رسول مبارک الیله یا شفیله و دخی جون نیجه عقلسزلق حلقه سیدن باغلو اولان کمسنه لری

اول حضرت مبارک الیله خلاص ایدوب بندندن قورتردی

وأحييت السنة الشهباء دعوته | حتى حكت غرة في الأعصر الدهم

يعني صاحب
قصيده بيت سابقه عطف
ايدوب كبير حضرت رسولك بعثتنك بركه‌سنى
اظهار و ارسال اولدوغنك ثمره‌سنى اشعار قصد ايدوب ايدر كه
و دخى اول حضرت رسولك دعاسى قحط و قراقلق اولان يلى احيا ايدوب حضرت
رسولك نعم ظاهره‌سى و نعم باطنه‌سى ايله جمله انسان اولدرلر
حتى اول قحط يلى سائر يللر اوزرنه
يللر ايچنده غره يه مشابه
اولدى

بعارض جاد أو خلت البطاح بها | سيب من اليم أو سيل من العرم

يعني صاحب
قصيده بيت سابقك
مضمونى تحقيق و تأكيد قصد ايدوب
ايدر كه اول حضرت رسولك دعوتى قراقلق يلى
احيا ايلدي يا غمور يا غديرچه بولات تمام وفرت اوزره يغمور
ياغدردى شول مرتبه ده كه سن ظن ايدركه بولتلردن كلن
سيللرى كويا كه دكزدن سيد بوشانوب
كلوب ياخود

يا غنى يغمورلرى ظن ايديلك كويا دره لردن كلور سيللرده

جاءت لدعوته الأشجار ساجدة | تمشي إليه على ساق بلا قدم

يعني صاحب
قصيده حضرت رسولك بعض اوصاف
حميده‌سنى و معجزات عظيمه‌سنى ذكر ايتدكدن صكره
تعجباً للناظرين و تحريضاً للراغبين معجزاتندن بعض عظيمه‌سنى ذكر
ايتمك مراد ايدينوب ايدر كه حضرت رسولك صلى الله تعالى عليه وسلم
دعوتيچون اغاجلر ياتلرى يوغيكن مجرد ادركلريله
يوريو يوريو حضرت رسولك حضورينه
كلوب اوكنده سجده ايتديلر

كأنما سطرت سطرا لما كتبت | فروعها من بديع الخط في اللقم

يعني صاحب
قصيده حضرت رسولك دعوتيله
اشجارك كلدكلرى خبرينك تأكيدن قصد ايليوب
و دخى اشجار مزبوره‌نك كلمه‌سى سببى ايله فروعنك آثارين
خطوط غريبه‌يه تشبيهن مراد ايدينوب ايدر كه اول حضرت رسولك حضورينه
كلن اشجارك كلدوكنك آثارى كاتبلر يازو يازمشلردى
شول خطله كه اول اغاجلرك يول
اوزرنده آثار

عجيبه خطوط غريبه‌دن اولان خطلو ويازولر يازمشلردى

مثل الغمامة انّى سار سائرة تقيه حرّ وطيس للهجير حمى

يعنى صاحب قصيده حضرت رسولك معجزاتن تعديد ايدوب و بعض معجزات اخرى سن تبيين ايتمك مراد ايدينوب ايدر كه حضرت رسولك حضور شريفنه اول اعجلوك كلمه سنك مثالى شول بر پاره بولد گكه سى كبى ايدى كه حضرت رسول الله نوع كيفيت ايله يوريوب هر قنغى مكانده سير ايتسه يار كوننك نصف نهارى قتنده حرارت شديده دن حفظ ايدوب اوزرينه سايبان اولوردى

اقسمت بالقمر المنشق انّ له من قلبه نسبة مبرورة القسم

يعنى صاحب قصيده حضرت رسولك بعض معجزاتن ذكر ايتدكدنصكره معجزه اخرى سن دخى اظهار ايتمك و قلبى قمر كبى روشن و منور ايدوكن اشعار ايلمك قصد ايدوب ايدر كه بن يمين ايدرم حضرت رسولك مبارك اليله اشارت ايدوب منشق اولان آى ايدى كه ايكى پاره اولمشدر اول حضرت رسولك مبارك قلبنه بو ايكى شق اولان آيك مناسبتى واردر كه اول مناسبت

آند ايچدم شق قمر ايله قسم ايتمك مبرور و حسن

وما حوى الغار من خير ومن كرم وكلّ طرف من الكفّار عنه عمى

يعنى صاحب قصيده بيت سابقك مضمونه عطف ايدوب معجزه اخرى سن ذكر ايتمك قصد ايدوب ايدر كه دخى اندر يمين ايدرم شول نسنه ايله كه مغاره ده آنى احاطه ايلدى كه اول نسنه خير و كرم دن اولان حضرت رسول و ابو بكر صديقدر حال بو كه كفارك نظرلرى عمى اولوب اول نسنه كه حضرت رسولدر و دخى ابو بكر صديقدر مغاره ده گورمديلر

فالصدق فى الغار والصديق لم يرما وهم يقولون ما بالغار من ارم

يعنى صاحب قصيده بيت سابقك تفسيرن قصد ايدوب ايدر كه صدق و صديق يعنى حضرت رسول صلى الله عليه وسلم و حضرت ابو بكر رضى الله تعالى عنه مغاره ده اولدقلرى حالده گورمديلر كفار طائفه سى گور اولوب گوره مديلر حال بو كه كفره طائفه سى مغاره ده كمسنه يوق ظن ايدوب مغاره ده

احد يوق ديرلر بو مغاره ده اصلا كمسنه كيرمامش ديرلردى

ظنوا الحمام وظنوا العنكبوت على | خير البرية لم تنسج ولم تحم

بیضه ننهاده و عنکبوت تنیده پرده

یعنی صاحب
قصیده مغاره آیتن اشعار و تصدیق
ایتمکه دخی حضرت رسولی و حضرت ابوبکری مغاره ده
کورمدکلرینی تحقیق ایلمکه مراد ایدینوب ایدر که کفره طائفه سی ظن
ایدرلردی اول حضرت رسول مغاره ده اولسه ایدی انک اوزرینه کوکرجین کلوب
مغاره قپوسنده یووه دوزان اتردی اورمجک دخی
مغاره قپوسنده آغ کروب طوقمدی دیرلردی
ظنلری بونک اوزرینه
ایدی

وقاية الله اغنت عن مضاعفة | من الدروع وعن عال من الاطم

یعنی صاحب
قصیده ابیات ثلثهٔ سابقه نک
مضمونینی استبعاد ایتمک بعض قاصدینک خاطرینه
خطور ایتدوکن دفع ایتمک قصد ایلیوب و حضرت رسول علیه السلام
مدح ایلمک مراد ایدینوب ایدر که الله تعالینک اول حضرت رسولی
حفظ ایتمه سی قات قات زره
بلکلردن غنی و مستغنی ایلدی کور
داخی

بو جهتدن زره‌لر و حصارلر و قلعه‌لر حفظندن مستغنی اولمشدر

ما سامني الدهر ضيما واستجرت به | الا ونلت جوارا منه لم يضم

یعنی صاحب
قصیده حضرت رسولک صلی
الله علیه وسلم مناقبنه اشتغالدن عمده
عطاسی اشعار و مرتبهٔ علیاسی اظهار قصد ایدوب ایدر که زمانه
بکا تکلیف ایلمدی و دخی بن اول حضرت رسولدن صلی الله علیه وسلم جوار
و امان طلب ایلمدم الا اول حضرت رسولک امان و خلاصنه
ایرشدم که اول امانده زمانه بکا قطعا
ظلم ایتمدی

ولا التمست غنى الدارين من يده | الا استلمت الندى من خير مستلم

یعنی صاحب
قصیده بیت سابقک مضمونینه
عطف ایدوب بطریق الترقی تمدح معناسنه
تنبیه قصد ایلیوب ایدر که دخی اول حضرت رسولک صلی
الله علیه وسلم یدندن دنیا و آخرت غناسن طلب
ایلمدم الا اول حضرت رسولک
علیه السلام جوادنه
و عطاسنه

ایرشدم الندن کمه کیم کرم ایله یتشدی قدرتسز نه اوله

دعني ووصفي آيات له ظهرت | ظهور نار القرى ليلا على علم

يعني صاحب قصيده حضرت رسولك مدايحن ومناقبن ذكردن تعكره بو قدر مدحنه و بو قدر مناقبنه كرنه اشتغال ايتمك مدايحنك ومناقبنك زياده سنه بر فرد اكر بركادلنه نقصاني دخي يوقدر ديمك اوزرينه تنبيه ايدوب ايدر كه اول حضرت رسولك بو قدر معجزه ظاهره سيله وصف ايتمكم و بو قدر مدح ايلدكلريمي ترك ايله معجزاتنك ظهوري طاغ قله سنده يانان آتشك ظهوري كبيدر

فالدر يزداد حسنا وهو منتظم | وليس ينقص قدرا غير منتظم

يعني صاحب قصيده اول حضرت رسولك معجزه كبراسي كه قرآن عظيمدر قدر ومرتبه ده بو بيتده تشبيه ايدوب و بيت سابقك مضموننك تعليلني ذكر ايتمكدر ديرلر بو ايدر كه اول حضرت رسولك آيات ظاهره سي كه قرآن عظيمدر خصوصنده وقورده دره مشابه در ليس اينجي دركي حسني زياده اولور منتظم اولدوغي وقت ودخي دركي قدري ومرتبه سي

منتظم اولمدوغي حالده ناقص اولور ديمكلدر والسلام

فما تطاول آمال المديح الى | ما فيه من كرم الاخلاق والشيم

يعني صاحب قصيده اول حضرت رسولك اخلاق كريمه سنك و فرقنده شيم جميله سنك كثرتنه اشارت ايدوب ايدر كه اول حضرت رسولك مدحي رجالري و اميدلري نره ده منتظر اولوب يتيشه بلور شول مرتبه يه كه اول مرتبه حضرت رسولك اخلاق حميده سنه و عادات پسنديده سنه يتيشمكدر امدي يتيشه بيلمز زيرا اول ذات شريفك كماليه مرتبه سنه يتيشور دكلدر

آيات حق من الرحمن محدثة | قديمة صفة الموصوف بالقدم

يعني صاحب قصيده قرآن عظيمك شرفيتي و فضيلتني ذكر ايتمكده حضرت رسولي مدح ايلمك مراد اولنوب ايدر كه اول قرآن عظيم كه آيات ظاهره در حقدر يعني حق اوزرينه آيات مصدق اوزرينه معجزاتدر نزولي صدوري من عند الله الرحمن دركه اول قرآن عظيم نظمي والفاظي وكلمات مركبه سي اعتباريله حادثدر مقاصدي ومعناسي اعتباريله حادث دكلدر

قد عدد قدر ايله موصوف لولانك صفتيدر

لم تقترن بزمان وهي تخبرنا | عن المعاد وعن عاد وعن إرم

يعني صاحب قصيده
قرآن عظيمك معجزه ايدوكنك بيانه
اشارت قصد ايدوب قرون خاليه ده واقع امور ماضيه دن
و ازمنهٔ آتيه ده واقع اولاجق امور آتيه قرآن شريفك خبر ويردوكن
ذكر ايليوب ايدر كه اول كلام قديم موصوف بالقدم صفتى اولدوغى
ملاحظه سيله بر زمانه و بر وقته مقارن اولمامشدر
اول قرآن بزه خبر ويريجيدر معاددن دخى
عاد قومنك و ارم شهرينك
قصه لرندن

دامت لدينا ففاقت كل معجزة | من النبيين إذ جاءت ولم تدم

يعني صاحب قصيده
قرآن عظيمك جمله فضائلندن بعضى
فضيلتنى اشعار و جميع امكنه ده و ازمنه ده دوام و بقا
اوزره بيننده اولدوغى اخبار قصد ايدوب ايدر كه اول آيات حق جميع
امكنه ده و ازمنه ده بزم قاتمزه هدايت ايچون دوام و بقا اوزره باقى اولوب سائر انبيانك
معجزاتى كبى منسوخ اولمدى كه انلر بيننده جميع نبيلردن
صادر اولان معجزه لردن فائق و اعلى اولدى
زيرا سائر نبيلرك معجزاتى

كلدى عدم دوام و بقا اوزره انلردن اولوب منتهى اولوب منسوخ اولدى

محكمات فما يبقين من شبه | لذي شقاق ولا يبغين من حكم

يعني صاحب قصيده
قرآن عظيمك [illegible] خللدن
مصون و محفوظ ايدوكن بيان ايلمك و دخى مبطلينك
شبهه سن دافع و مفسد [illegible] كاشف ايدوكن عيان ايتمك مراد
ايديوب ايدر كه اول قرآن عظيم حق تعالى جانبندن حقه باطل يانندن حاكم [illegible]
دخى محكم و تغيير و تبديل اولمزلر [illegible] اول آيات حق اهل مخالفته [illegible]
شبهه لرين باقى قومز و دخى اول آيات حق [illegible]
[illegible] علوم شرعيه دن اولدوغى حالده
[illegible] نظم ايلمز

ما حوربت قط إلا عاد من حرب | أعدى الأعادي إليها ملقي السلم

يعني صاحب قصيده
قرآن عظيمك جمله فضائلندن
فضيلت اخرى سنه اشارت ايدوب منصور على الاعداء
و مؤيد من السماء ايدوكنى بيان و عيان ايتمك مراد ايديوب ايدر كه
اول قرآن عظيم البته جميع وقتده محاربه و معارضه اولنمدى الا مكر شول
حالده معارضه اولندى كه اشد عدا و تلو عدودن اولان
كمسنه لر محاربه و معارضه ايتمكدن
رجوع ايدوب

اول آيات حقه ميل ايدوب صلحه و انقياد اظهار ايلديلر

ردت بلاغتها دعوى معارضها | رد الغيور يد الجاني عن الحرم

زیرا بلاغت دعوی جمله معارض صرف ورد ایلدی کی غیور ایدن عنود

چون غیوری کوکنزدن دست جانی اهل حرم

یعنی صاحب قصیده
بیت سابقک مضمونی تأکید
وتقریر ایتمک وقرآن عظیمک بلاغتی وفصاحتی
تأیید وتحریر ایتمک قصد ایدوب ایدر که اول قرآن عظیمک بلاغتی
وفصاحتی شول معارضه ومقابله ایدن کمسنه لرک دعواسنی منع ایلدی اول الحرام
کریمک رد ایتمه سی منع ایلمه سی شول زیاده غیرت ایدیجی کمسنه نک
کندو محرملرینک حرمه لرندن جنایت وتعدی
ایدیجی کمسنه نک تعرضنی وتعدیسنی الینی رد
ایتمه سی ومنع ایلمه سی کبی

ایلیدی منع وجنبش بلاغتی

لها معان كموج البحر في مدد | وفوق جوهره في الحسن والقيم

معنیٔ بیان مثل موج دریا وارد

نظم نثرن ازدر دریا عجب در حسن وقیم

یعنی قرآن عظیمک
باعتبار اللفظ مراتب فصاحتده افقی
ایدوکی اشعار ایتدکدن صکره اول قرآن کریمک
باعتبار المعنی طبقات بلاغتده اعلی ایدوکنه اخبار واشارت ایتمک
ودخی لفظاً ومعنیً اعجازنده طریق متفاوته اولوب عقیده صحیحه طریقه
مستقیمه ارشاد ایلمک مراد ایدوب ایدر که اول آیات حقیقتلو
معانی کثیره دارد که زیاده دکز موجلری کبی در
متناهی اولور دکلدر ودخی انکیچون
معانی معتبره دار

یوقدر بحرنده وار قیمت و حسن قیمتی

انکری مانندی

کگرده کی انجولر هم فوقنده درحسنده وقیمتده

فما تعد ولا تحصى عجائبها | ولا تسام على الإكثار بالسأم

بیت عجایب ایله ... مستغنی زنده شد

ورچه ان زیبا احوال کس بیشمار ایم

یعنی صاحب قصیده
قرآن عظیم بحر غریب اولوب غرایبی
منتهی اولمدوغی امر عجیب اولوب عجایبی منقضی اولمدیغی
عیان ایتمک ودخی کثیر غیر متناهی اولوب اکثاری وتکراری ملالت وبروردن
ترک اولنمادوغنی بیان ایلمک مراد ایدینوب ایدر که تحقیق سن قرآن عظیمک معانی
حالن بلد که ابیه بل سن آنک عجایبی حالینی صایمق ممکن دکلدر
ولا یحصی در ودخی اول قرآن عظیم تلاوتنده
استعمالنده اکثار وتکرار ایله
ملالت وبیزار
ترک اولنمز

انکر عجایبی زیاده ... دیدی بونی

عجب رقیب ... کسنی بوقلمون دستی

قرت بها عين قاريها فقلت له | لقد ظفرت بحبل الله فاعتصم

چشم ... نسخه ... روشن شد ومن نعم

یافتی محبل عزالله تکیه کی معتصم

یعنی صاحب قصیده
قرآن عظیمک کندو ذاتنه نسبتله
شرفیتن ذکر ایتدکدن صکره غیره سرایت ایتدکی
نسبتله دخی بعض فضائلن ذکر ایتمک مراد ایدینوب ایدر که اول
کریمک واسطه سیله آنی تلاوت ایدن کمسنه نک کوزی نورلندی
قرآن شریفی تلاوت ایدن کمسنه ایچون بن دیدم تحقیق سن
محکم ایپیه یعنی قرآن
عظیم ایله

ای اوقدنک کوزی ادلنمز الهادی

حبل متینی بولدک ایسه کل سن تمسک

ظفر بولدک ایسه ایمدی سن اعتصام ایله کل اللهه

فما تعـ

إن تتلها خيفة من حرّ نار لظى | أطفأت نار لظى من وردها الشبم

يعنی صاحب قصيده
قرآن كريمك بعض فضائلن ذكر ايدن
صكره فضلهٔ اخراسن دخی ذكر ايتمك مراد ايدوب
ايدر كه تجيون سن جهنم اودينك حرارتندن خوف ايدوب اول
قرآن شريفی تلاوت ايدنجك ولو سك اول قرآن عظيمك صوق صوينده
جهنم اودينی سويندررسن يعنی اول قرآن كريم دخی قاتی
عظيم صوق صو كبی در آتشی
سويندرمه ده

كأنما الحوض تبيضّ الوجوه به | من العصاة وقد جاؤوك كالحمم

يعنی صاحب قصيده
قرآن شريفك بعض فضائلن
ذكر ايدكدن صكره فضيلت اخرى سن دخی
شروع ايدوب جنتده اولان حوض كوثره تشبيه ايدوب ايدر كه
اول آيات كه قرآن عظيمدركه انها جنتده اولان حوض كوثر در عاصی لر
يوزلری كومور كبی در اول كوثر سببيله آق
اولور حال بو كه اول عاصی
گلدكلر حوض

حوض كنارينه گلدكده | يوزلری قاره كومر كبيدر

وكالصراط وكالميزان معدلة | فالقسط من غيرها في الناس لم يقم

يعنی صاحب قصيده
قرآن شريفك بعض فضائلن ذكر
ايتدكدن صكره فضيلت اخرى سن دخی ذكر ايتمك
مراد ايدينوب ايدر كه اول قرآن عظيم دقائقدن خلاص ايتمكده مطلوبه
ايشدرمكده صراط مستقيم كبيدر و دخی عدالتده ميزان كبيدر بس
مهدی آدم اوغلنلرينك امور دنيويه سنك و اخرويه سنك
عدلله وحقله ما بيننی فاصل قرآندن
غيری يوقدر

لا تعجبن لحسود راح ينكرها | تجاهلا وهو عين الحاذق الفهم

يعنی قرآن شريفك
دخی قات لطيفك بعض فضائلن
ذكر ايتدكدن صكره انكار ايدن حسودلرك
احوالن بيان ايتمك مراد ايدينوب ايدر كه البته سن تعجب ايلمه اول
آيات حقی انكار ايلين حسودی كه جاهلنورانك انكاری تجاهلا در
يعنی حقيقتده قرآن شريفك معجزه ايدوكن
بيلور كير و بيلمز لنور زيرا
حسد ايدندر

حال بو كه او حسود كامل | وهم زيرك و زياده فهمی واردر

قد تنكر العين ضوء الشمس من رمد | وينكر الفم طعم الماء من سقم

یعنی صاحب قصیده
قرانه انکار ایدن حسودلرک احوالنی
شول گوزلری کور اولوب شمسک ضیاسنه منکر اولنلر
اغزی اجی اولیوب صونک لذتنه انکار ایدنلرک احوال منزله‌سنده
قیوب ایدرکه گاه اولور شول اعمی کمسنه‌لرک گوزلری کور اولدیغی اجلدن
شمسک ضیاسنی یوق صنور ودخی اغزینک لذتی اولمدیغی اجلدن
صویک لذتنه انکار ایدرلر و صویک
لذتی یوق صانورلر

یا خیر من یمم العافون ساحته | سعیا وفوق متون الاینق الرسم

یعنی صاحب قصیده
قران شریفک بعض فضائلنی ذکر اتدکدن
صکره اول حضرت رسولک معراجنی و اسرارنی
ذکر ایتمکه شروع و بعض محاسنک ذکرنی ایتمک مراد ایدنوب ایدرکه
یا شول کمسنه‌لرک خیرلوسی که انک قپوسی اوکنده طالب و سائل اولورلر
تیز یوریجی اولدقلری حالده ودخی سریع یوریر
دوه‌لرک ارقاسی اوستنده اولدقلری
حالده اندن شفاعت

ومیل حاجت طلب ایتمسین قصد ایدوب سعی ایدرلر

ومن هو الآية الكبرى لمعتبر | ومن هو النعمة العظمى لمغتنم

یعنی صاحب قصیده
اول حضرت رسولک معتبرلر قتنده
حق سبحانه وتعالینک دلیلی اولدیغنه دلالتده
عظمتندن اولدوغنی بیان ودخی مغتنملر قتنده حق سبحانه وتعالینک
اعظم نعمتندن اولدیغنی بیان ایتمک مراد ایدنوب ایدرکه ای شول کمسنه‌لرک
خیرلوسی که اول علامت کبرادر اعتبار ایدیجیلر قتنده
ودخی ای شول کمسنه‌لرک خیرلوسی که اول نعمت
عظمادر غنیمت بیلنلر
قتنده

سريت من حرم ليلا الى حرم | كما سرى البدر في داج من الظلم

یعنی صاحب قصیده
حضرت رسولک تمام خلقتنی کمال
اضائتنی عیان ایتمک وارتفاع کدوراتی واستجماع
کمالاتنی بیان ایلمک مراد ایدینوب ایدرکه ای شول قپوسی اوکنده
طالب وراغب وسائل اولان کمسنه‌لرک خیرلوسی وآیت کبری ونعمت عظمی
اولان کمسنه‌لرک خیرلوسی سن سیر ایلدک بعض کیجه‌لرده
مسجد حرامدن مسجد اقصایه کیم شول
اوندردنجی کیجه

کیجه‌سنده بدر اولان آی قرانکو کیجه‌ده ظلمتده سیر ایلدیکی گبی

وبت ترقى الى ان نلت منزلة | من قاب قوسين لم تدرك ولم ترم

يعنى صاحب قصيده
اول حضرت رسولك معراج كيجه سنده
سماواته چقوب منزل رفيعه يه يتشوب حق سبحانه وتعالى
نه مرتبه تقرب بولدوغن بيان وعيان ايتمك مراد ايدينوب ايدر كه اى جمله
انبيانك خيرلوسى معراج كيجه سنده سن كيجيله سماواته يتشوب بر منزله كه
انك حضرت حقه قربى ايكى ياينك بر يره ياقلغى مقدارى
بر منزل كه هيچ بولنماشدر وطلب اولنماشدر يعنى
حضرت رسولدن غيرى
بر احده كورنمه

وقدمتك جميع الانبياء بها | والرسل تقديم مخدوم على خدم

يعنى صاحب قصيده
اول حضرت رسول صلى الله عليه
وسلم سماواته عروج ايتدوكى كبى اول جميع انبيا ورسل
اوزرنه غالب ايدوكى بيانده جميع انبيا ورسل كندو نفسلرينك
اوزرنه اول حضرت رسولى تقديم ايتدكلرينى عيان ايتمك مراد ايدينوب
ايدر كه اى جمله انبيانك خيرلوسى معراج كيجه سى
سنى بيللر جميع انبيا ورسل كندو
نفسلرى

اوزرلرينه سنى تقديم ايتديلر مخدوم مك خادملر اوزرينه تقديمى كبى

وانت تخترق السبع الطباق بهم | فى موكب كنت فيه صاحب العلم

يعنى صاحب قصيده
اول حضرت رسول معراج كيجه سنده
يدى قات كوكى خرق ايدوب جميع انبيا ورسلك بين
كوربه انلرك ارواحى ايله مصاحبت ايتدوكن اشعار واخبار قصد
ايدوب ايدر كه يا رسول الله سن بو يدى قات اولان سماواتى خرق ايدوب قطع ايلدوك جميع انبيا
ورسلك ارواحى ايله مصاحبت ايدوب ملكلر
جمعيتنده جمع اولوب انلرك ايچنده
صاحب علم اولدك

حتى اذا لم تدع شأوا لمستبق | من الدنو ولا مرقى لمستنم

يعنى صاحب قصيده
اول حضرت رسولك معراج كيجه سنده
سماواته غايت اخرى اقدم اولوب سدرة المنتهى يه ايرشدك
اولدوغن بيان وجميع انبيا ورسلك وملكلرك واصل اولمادوغى مرتبه
يتشدوكنى عيان ايتمك مراد ايدينوب ايدر كه حتى يا رسول
الله سماواتده بر نهايته ايرشدك كه سندن
سبقت ايدجيلر ايچون تقربده اولن
بر نهايت ترك ايتمدك

وارتفاع قصد ايدجيلر ايچون مكان ترقى ترك ايتمدك

خفضتَ كلَّ مقامٍ بالإضافة إذ | نوديتَ بالرفع مثلَ المفرد العلَمِ

يعنى صاحب قصيده
بيت سابقده ذالم يترع ديدوكنه
جواب ذكر ايدوب اول حضرت رسولك ساير انبيايه نسبتله [illegible]
مقامنى بيان و حق تعالىنك اوادنى ديدوكى تدليله مشار اليه اولنوده
اختصاصنى عيان ايتمك مراد ايدينوب ايدر كه يا رسول الله سن ارتفاعده
اولدك كه ساير انبيايه اضافتله [illegible]
رفيع المنزله [illegible]
[illegible] مفرد [illegible]

بيت [illegible] — چون [illegible] بالا [illegible] — قودك اضافتله مقامانى [illegible] — [illegible]

كيما تفوزَ بوصلٍ أيِّ مستترٍ | عن العيون وسرٍّ أيِّ مكتتمِ

يعنى صاحب قصيده
بيت بعده حضرت رسولك ساير انبيايه
اضافتله هر مقامده ارتفاعده اولدوغى و رفعله
اولنماسنه اختصاصى ذكر ايدوب انكيچون تعليل كتورب ايدر كه
يا رسول الله سن يتشدكدن اوترو وصل مقامنه كه كوزلردن مستور
سره يتشدكدن اوترو كه اول سر جميع احددن مكتتم
يعنى اول سر كه كتم اولنماسى نهايتده
هيچ بر احدك اول سرى

[illegible] — [illegible] — [illegible] — [illegible]

اولسرى ادراكنه واحاطه سنه اقتدارى يوقدر

فحزتَ كلَّ فخارٍ غيرَ مشتركٍ | وجزتَ كلَّ مقامٍ غيرَ مزدحمِ

يعنى صاحب قصيده
اول حضرت رسولدن ساير انبياده
فضلا اولان خواص عظماسنى و شفاعت كبراسنى
ذكر ايدوب و مقام محمودنى عيان ايدوب ايدر كه يا رسول الله
سن جمع ايلدك كلى ما يفتخر به اولان اشيايى كه فضايلدن و خواصدن
الا بو كه بر احد سنكله بيله مشترك اولمامشدر و دخى
معراج كيجه سنده جميع مقام انبيايى
[illegible]
[illegible]

جمع [illegible] — [illegible] — فخر [illegible] — [illegible]

وجلَّ مقدارُ ما وُلّيتَ من رتبٍ | وعزَّ إدراكُ ما أوليتَ من نعمِ

يعنى صاحب قصيده
اول حضرت رسولك جميع مقاماتى
انبيايى بلا زحمة تجاوز ايتدكدن صكره عظيمه
عليه سنى و هديه جليله سنى عيان ايتمك مراد ايدينوب ايدر كه
يا رسول الله سنك والى و حاكم قلندوغك اشيا كه مراتبدن و مناصبدندر
مقدارى عظيم و اولو اولدى و دخى سكا اعطا اولنان
اشيانك كه انواع نعمتدر ادراكى
عزيز و قوى اولدى

[illegible] — [illegible] — [illegible] — [illegible]

كيم بر احد قادر اولوب | اول مقامه يتشور دكلدر

بشرى لنا معشر الإسلام إن لنا | من العناية ركناً غير منهدم

يعنی صاحب قصیده
اول حضرت رسولك معراجنی
واسرارنی ذکر ایتدکدن صکره غایت حقدن
بزم ایچون رکن اسلام بشارت ایدوکنه اشارت قصد ایدوب
بشارت وشادیلق بزم ایچوندر یا اسلام بلوکی تحقیق بزم عنایت
حقدن اولان رکن دار در که رکن اسلام ودین
مستقیم که منهدم دکلدر یعنی
مستحکم در

ندوکانلر وبارلری اسلامیتز
انی بر نسنه که انکله ایدرم
اسلامیه معین
کسف شد در نبوده جعک عنایتی

راعت قلوب العدى أنباء بعثته | كنبأة أجفلت غفلاً من الغنم

یعنی صاحب قصیده اول
حضرت رسولك معراجنی
واسرارنی ذکر ایتدکدن صکره جهاد وغزاسنی
ذکر ایتمکه شروع ایدوب ومعنای سیادتنی بیان ایدر اول
معلوم ومقهور اولدوغنی عیان ایتمکه آغاز ایدوب ایدر که اول
حضرت رسولك بعثتی ویردکی خبرلری اعدانك
قلوبنه تیشدکده اندلر قورقتدی نته
اول آغاجی شول صوت هیبته
که قوپیر

دشمنلر اولخبرلری رسول
اوازی که انی ...
غافل قیون ... انکی

سورپسند غافل اولمش بلوکی قورقاچق دوغی کبی اورکدی

لما دعا الله داعينا لطاعته | بأكرم الرسل كنا أكرم الأمم

یعنی صاحب قصیده
اول حضرت رسولك سایر
انبیا ورسلدن اشرف ایدوکنی عیان ایتدی
دخی سایر امتدن اشرف اولدوغنی بیان ایلمك قصد ایدوب
ایدر که وقتا که الله تعالی کندو طاعتی ایچون بزم داعیمز اولان
حضرت رسول اکرم رسل دیو تسمیه ایدوب
ویردیسه بز دخی اکرم امم
اولدق زیرا امتك
شرفی انکدر

چون خدا ایمانه دعوت ایتدی
چون حق نبی اکرم رسل اولدی
بز دخی اکرم امم
بعلدق امتی ...

ما زال يلقاهم في كل معترك | حتى حكوا بالقنا لحماً على وضم

یعنی صاحب
قصیده اول حضرت رسولك
اعدا ایله جنك ایتدکده معارکده قدمی
ومحاربه اشغالنی بیان ایدوب دخی شهرتنی وشجاعتنی
عیان ایتمکه آغاز ایدوب ایدر که اول حضرت رسول صلی الله
علیه وسلم واصحابی کبار هر جنك ایتدکلری یرده اعدا ایله
ملاقی اولوب جنك ایتمکده زایل
اولمدی حتی اعدایی اول
حضرت

رسولك سكوسیله شول قصابلر اتمك اوزرنده صنجدی که تشبیه ایلدی

وَدُّوا الفِرارَ فَكادوا يَغبِطونَ بِهِ | أَشلاءَ شالَت مَعَ العِقبانِ وَالرَخَمِ

يعني صاحب قصيده
اول حضرت رسول الله قتالده
ومقابله ايده مدكلري جهتدن اعدا
مغلوب اولدقلريني بيان و ايتمك مراد ايدينوب ايدر كه اول
كافرلر قچمغي سورلر حضرت رسول انلري قتل ايده كده
ديقتن اولديلر كه بو قچمه لري كه غبطه ايدوب تمني
طلب ايلديلر [illegible]

تَمضي اللَيالي وَلا يَدرونَ عِدَّتَها | ما لَم تَكُن مِن لَيالي الأَشهُرِ الحُرُمِ

يعني صاحب قصيده
بيت سابقك مضموني تقييد
و تأييد ايتمك مراد ايدينوب ايدر كه
كفره طائفه سي قچمغي سورلر شول حالتده
اول كفره نك درزينه دكين نيجه كونلر و كيجه لر كچردي اول
كيجه لرك و كونلرك عددني بلمزلردي بلكه بونلرندن و شدت
غموملرندن ماه آخره اشهر حرم كيجه لري و كونلري
اولمايجه كه ذي القعده و ذي الحجه
و محرم و رجب آيلريدر
دورت آيلردر

اصحاب كبار جنك و قتال ايتمكي كندولره حرام ايتمشلردي

كَأَنَّما الدينُ ضَيفٌ حَلَّ ساحَتَهُم | بِكُلِّ قَرمٍ إِلى لَحمِ العِدا قَرِمِ

يعني صاحب قصيده
نعت رسولدن صكره كفره
طائفه سي ايچون واقع اولان انهزاملرينك
و اضطرابلرينك [illegible] ضجرتده واقع اولدقلرينك
تقليلن قصد ايدوب ايدر كه گويا دين اسلام بر قونقدر كه اول كفره
طائفه سنك دارلري وكنه نازل اولدي مرسيد اعظمك
مصاحبتيله كه اول كفره طائفه سندن
اولن دشمن [illegible] انه مشتهيلر
و حريصلردر

يَجُرُّ بَحرَ خَميسٍ فَوقَ سابِحَةٍ | يَرمي بِمَوجٍ مِنَ الأَبطالِ مُلتَطِمِ

يعني صاحب قصيده
بيت سابقك مضموني تقييد
و تأكيد قصد ايدوب ايدر كه اعدانك
اتنه مشتهي و حريص اولان مرسيد جهابده و جوانده
و اهلاكده و لعانده بحر كبي اولان عسكري چكر حالتده
كه اول عسكر بويوك اتلر اوزرنده راكبلردر
ايله عسكر كه بهادرلردن اولان
ارلدي درياده اولان
امواج [illegible]

بري برينه طوقنجيلودر | كفاري بري برله اتارلردي

مِنْ كُلِّ مُنْتَدِبٍ لِلّٰهِ مُحْتَسِبٍ | يَسْطُو بِمُسْتَأْصِلٍ لِلْكُفْرِ مُصْطَلِمِ

یعنی صاحب قصیده
بیت سابقك مضـ[illegible]
و تأکید قصد ایدوب [illegible] جبی عسکره
بهادرلری لله تعالی [illegible] تشنه جی و قبول
ایدیجی ایشنی [illegible] ع ایدیجی کمسنه لردن
اولدقلری حالده در [illegible] نه لرکه هر بریسی کفاره حمله
ایدر کفرك اصلـ[illegible] بجیك استئصال تیغ
[illegible] اول قرآن [illegible] اری
مصطلم [illegible]
ایدیجی

حَتّٰى غَدَتْ مِلَّةُ الْإِسْلَامِ وَهْيَ بِهِمْ | مِنْ بَعْدِ غُرْبَتِهَا مَوْصُولَةَ الرَّحِمِ

یعنی صاحب قصیده
بیت سابقده [illegible] نهایتی
و نهایتی بیا[illegible] ذکر ایدوب ایدر
اول عسکرك بهادر[illegible] یدن هر بریسی کفره یه حمله
ایلیردی حتی بر مرتبه یه [illegible] رنجیه دکین که ملت اسلام ظاهر
اولدی حال بوکه [illegible] ول ملت اسلام عسکره ملاصق ایدی
غریبند[illegible] د قدنصکره موصوله
اولدی حالده یعنی
ملت اسلامك

اسلام ملتی قرابتی و لاحمه [illegible] خالده که غریب اولدقدنصکره ایدی

مَكْفُولَةً أَبَدًا مِنْهُمْ بِخَيْرِ أَبٍ | وَخَيْرِ بَعْلٍ فَلَمْ تَيْتَمْ وَلَمْ تَئِمِ

یعنی صاحب قصیده
بیت سابقه عطف ایدوب
عالم جهانده [illegible] م یتیم اولوب بعل
عورت کبی اولدغنی اخبار حضرت رسول ملت اسلامك
مرتبه سنده دروحی منزله سنده اولدوغنی اشعار ایدوب ایدر که
اول عسکرك بهادرلرندن هر بری کافره حمله ایلرلوردی
حتی بر مرتبه یه وارنجه دکین که ملت اسلام
ظاهر اولدی حال بوکه اول ملت
اسلام ایدی کفیل [illegible] اولدی
[illegible] وخیر بعلله
[illegible]

هُمُ الْجِبَالُ فَسَلْ عَنْهُمْ مُصَادِمَهُمْ | مَاذَا رَأَى مِنْهُمُ فِي كُلِّ مُصْطَدَمِ

یعنی صاحب قصیده
عسکر [illegible] دانك شجاعتلرین بعض
صفتلرین [illegible] ندکدن عسکره مناقب
ظاهره دن بیان [illegible] ثبت و شدت مهابتلرن
و قوت شجاعتلرن عیان [illegible] ز ایدوب ایدر که اول عسکر
اسلام طاغلر کبی ایدی قوتده و ثباتده پس امدی
کفره دن سؤال ایله بو عسکر اسلامك
طوقتلری [illegible] ماده [illegible]
و مقابله [illegible]
کورمشا[illegible]

کورمشلردر بو عسکرك قوتلرندن و جراتلرندن مدافعه ده

فسل حنينا وسل بدرا وسل أحدا فصول حتف لهم أدهى من الوخم

حنین و بدر و احددن سؤال ایله

یعنی صاحب قصیده
عسکر اسلامک غزالرنده واقع
اولن افعال عظیمه لرن احوال خطرهلرین
بیان ایتمک مراد ایدوب بیت سابقه عطف ایدوب ایدرکه
سؤال ایله بو عسکر اسلامک شدت شجاعتنی و قوت مهابتنی
اهل حنینه که سکا خبر ویرورلر بو خبرلرکه خاطرکه سرور ویرور
و دخی سؤال ایله اهل بدره و اهل احده دخی سؤال
ایله حنین غزاسنده و بدر و احد غزاسنده
بو کفارک واقع اولان هلاکلک
فصول و انواعنی که مصیبته
طاعوندن اشددر

صحوبه بدره صورت حنینه احد واقعه لری

اولدی انده فصول مرگ و حاصلی

قیجه

المصدري البيض حمرا بعدما وردت من العدى كل مسود من اللمم

یعنی صاحب
قصیده بیت سابقه
عطف ایدوب کفارا ایچون حالی
و مکان قتالی ذکر اندکدن صکره عسکر اسلامک
انواع اسلحه سننک استعمالن و اصناف
آلاتنک احوالن بیان ایلمک مراد ایدیوب
ایدرکه اول عسکر اسلامک
بهادرلری آق و مصیقل
قلیجلرنی

قزل قان بویرلردی آق قلیجلری

کلسه لر بدی قلیجلری قاره صاچلی

قلیجلرنی قزل رنکه دوندریجیلردر عدونک قانی ایله

والكاتبين بسمر الخط ما تركت أقلامهم حرف جسم غير منعجم

یعنی صاحب قصیده
بیت سابقه عطف ایدوب عسکر
اسلامک بهادرلرین مدح ایلیوب ایدر دخی عسکر
اسلام کاتبلردر رماح خوبدر تجلید درکفارک درستی خطه
دلایننک رعنا سکولریله و عسکر اسلامک قلیجلری اجسام کفاردن
بر جسمک حرفنی ترک ایلمز کفارک قانیله منقوط اولمغه
حالده یعنی اول قلیجلر کفارک جسمنه اوغرادقده
هر بر یسنی تارک اولورلرقانله
نقطه لنمش و مخلوط
اولدیغی حالده

یار زلبردی خط قلمی یازماردی

شاكي السلاح لهم سيما تميزهم والورد يمتاز بالسيما من السلم

یعنی صاحب قصیده
اول عسکر اسلامک سیماکری
ایچنده جمیع انامک امتیازلرنی وحدت
سلاحلرنی عیان و بیان ایتمک مراد ایدیوب
ایدرکه اول عسکر اسلامک سلاحلری شوکتلو ایدی شوکت
و حدت اوزرینه ایدی انلرک سیمالرنده نور اسلام
و علامت ایدوکی انلری تمیز و تعیین ایدردی
و ممتاز ایدردی انلر کفار
طائفه سننک ایچنده

سنه کرکل سیماسی و رایحه طیبه سی ایله سلم آغجندن ممتاز اولندی

تهدي اليك رياح النصر نشرهم | فتحسب الزهر في الاكمام كل كمي

مى رساند باد نصرت بو تو بوى دشمنان

جون بهار از بوى غنجه بر زبان بر زده

یعنی صاحب قصیده
اول عسکر سادانک اخبارینک
استماعنه مشتوق دوسایل سارنه
مترتب اولن کمسنه لر جون انلرک بعض رایحه طیبه
ذکر ایتمک مراد ایدینوب ایدر که الله تعالینک نصرتی و یاردمی
یللری سکا هدایا ارسال ایدر بو عسکر اسلامک
رایحه طیبه سنی که اول بهادرلرک عبیرینی
شول طومرحق غنجه لرک ایچنده
گزلو اولان ... ظن
ایدیورک

خرمی یکسان ایلیکدر جنکجویان

رهنما ایکیده صاحب سن از نظاره غمی

كأنهم في ظهور الخيل نبت ربى | من شدة الحزم لا من شدة الحزم

کویا در پشت اسبان جون درخت بسته اند

از کمال حزم بوده اند نه از ترس و غم

یعنی صاحب قصیده
اول عسکر سادانک اشعار
سلامنده استحکاملرین و اظهار شدة عقلک
تاملرن بیان ایتمک مراد ایدینوب ایدر که اول عسکر اسلام
جنک قتالده آتلری اوزرنده شول ارض مرتفعه ده بیتمش
ثابت و محکم اغج کبی ایدیلر و بدنلرک ثابت
و محکم شدتله زیرک اولوب عقل
تاملری و استحکاملره
ایدر عندندر

از اقامت بوده اونی قلقی ازلی

نه ز کمال حزم ... شدت و شدت

آتلرینک محکم قولاقی اولدوغندن ویر کلکندن دکلدر

طارت قلوب العدى من بأسهم فرقا | فما تفرق بين البهم والبهم

لرزه در دلهای دشمن از فزع و از نهیب شان

نشناختند از زبونی ... کار بالای غنم

یعنی صاحب قصیده
حضرت رسولک حین محاربه سنده
کفارک قلوبنک لرزه سی شدتنی عیان عساکر
اسلامک حروبنک حمله سی قوتنی بیان ایلمک مراد ایدینوب
ایدر که عدولرک قلوبی لرزه طوتوب تردد عساکر اسلامک
حربندن خوف ایدوب قورقولرندن که غایت
مرتبه ده خوف ایدن عسکر اسلامک
شاعر کیک بوز الحیدر
دکلون ایتمزلردی

قورقولرندن ... کیمی

فرق ایدیه مزلردی بهم بیننده

ومن يكن برسول الله نصرته | ان تلقه الاسد في آجامها تجم

هر که او را از رسول الله یاری آمدی

شیر گر بودی اسد از وی ترسیدی

یعنی صاحب قصیده
حضرت رسول صلی الله علیه وسلم
سببیله نصرتی اولن کمسنه شجیع اولدوغنی
وجمیع بلیاتی امنع ایدوکنی بیان ایتمک مراد ایدینوب ایدر که
شول کمسنه نک نصرتی و فرصتی حضرت رسول صلی الله علیه وسلم
سببیله اولان اول کمسنه ارسلانلر کندولرینک
منازلنده کورسه لر ایدی
قادر اولمزلر

بیشه لری ایچنده اسدلر فی قلوا

از عدالت او حاکم رسول علیه نصرتی

اعضالرینه حرکت ایتدرمکه او کمسنه اشجع و امنع اولدوغندن

وَلَنْ تَرَى مِنْ وَلِيٍّ غَيْرِ مُنْتَصِرٍ | بِهِ وَلَا مِنْ عَدُوٍّ غَيْرِ مُنْفَصِمِ

وهرگز گورمزسن یعنی غیر منصور ولی غیری

یعنی صاحب قصیده
بیت سابقه عطف ایدوب
حضرت رسولک احبا و اصدقاسندن اولان
ولینک منصور اولدیغنی بیان ایلمک و اکا عداوت
ایدن کمسنه لرک مقهور ایدوکنی عیان ایتمک مراد ایدینوب ایدر که
وحی سن گورمزسن بر ولی که منتصر اولمیه یعنی محفوظ و مستعان
اولمیه و اعدادن بر عدوی گورمزسن که منکسر
و مقهور اولمیه بن حضرت رسول الله دن اولان
ولی محفوظ
و منصور گورسن

انکلا منصور مع اولان انکلا منصور

أَحَلَّ أُمَّتَهُ فِي حِرْزِ مِلَّتِهِ | كَاللَّيْثِ حَلَّ مَعَ الْأَشْبَالِ فِي أَجَمِ

یعنی صاحب قصیده
حضرت رسولک ملتی و شریعتی
حصار منزله سنده اولوب اکا التجا ایدن
کمسنه جمیع آفاتدن سالم اولدیغنه بشارت مراد ایدینوب
حضرت رسولدن منقول اولان حدیثه که لا اله الا الله حصنی
ومن دخل حصنی امن من عذابی الله در اشارت
قصد ایدوب ایدر که اول حضرت رسول
اصلح و اشفق و احفظ در امتنه
ملتی و شریعتی حصارنده

نشکر ارسلان ایکلرنی ایچنده اشفق اولوب حفظ ایلدوکی

كَمْ جَدَلَتْ كَلِمَاتُ اللهِ مِنْ جَدِلٍ | فِيهِ وَكَمْ خَصَمَ الْبُرْهَانُ مِنْ خَصِمِ

یعنی صاحب قصیده
حق سبحانه و تعالی کلماتی
و حضرت رسولک معجزاتی جدال و خصومت ایدن
کمسنه لرک اوزرینه غالب اولوب مجادله و خصومتی ازاله ایتدکلرین بیان
ایتمک مراد ایدینوب ایدر که الله تعالینک کلماتی اولان قرآن چوق واقع اولمشدر که
حضرت رسولک حقنده مجادله ایدنلرک اوزرینه غالب گلمشدر و حضرت
رسولک برهانی و معجزاتی واقع اولمشدر که خصومت
ایدنلرک اوزرینه غالب
گلمشدر

كَفَاكَ بِالْعِلْمِ فِي الْأُمِّيِّ مُعْجِزَةً | فِي الْجَاهِلِيَّةِ وَالتَّأْدِيبِ فِي الْيُتُمِ

یعنی صاحب قصیده
حضرت رسولک معدن المعارف
والعلوم ایدوکنی و منبع الاسرار والفنون
ایدوکنی بیان ایتمک مراد ایدینوب ایدر که حضرت رسولک
اوقومادن و یازمادن امیلکی حالنده اولان علم معجزه بوندن
سکا تمام کفایت ایدر خصوصا عالم جاهلیتده
اولا که اول زمانده اوقنمیه و علم
اولنمیه و یتیملکی حالنده

اولان مؤدبلکی معجزه بوندن سکا تمام کفایت ایدر

خدمته بمديح أستقيل به | ذنوب عمر مضى في الشعر والخدم

يعنی صاحب قصيده
زمان سابقده گچن دنك
زمانده اولن ملوكك امراكرامی ایچون
وخدمتن اتدوكی ذنوبنك مغفرتن طلب ایتمك مراد ایدنوب
شبو قصيده واسطه طوتوب ایدرکه اول حضرت رسول خدایه مدحت
ایلدم بو قصیده واقع اولان مدحله که بن مدح وسطه سیله ملوکك
حقنده دیدوکم شعرده واتدوکم خدمتده گچن
عمرمك گناهلری ایچون عفون
ومغفرتن طلب
ایلدم

إذ قلداني ما تخشى عواقبه | كأنني بهما هدي من النعم

يعنی صاحب
قصیده سابقده گچن زماننده
اولن ملوکه ایچون دیدوکی شعره واتدوکی
خدمتك عفون ومغفرتن طلب اتدوکنك علتن وجهن
ذکر ایتمك مراد ایدنوب ایدرکه زیرا اول دیدوکم شعر واتدوکم
خدمت بنم بوینمده قلاده یعنی بوینی اتمشدر شول
عاقبه سندن خوف اولنان نسنه که
شیطانك رضاسیدر گویا اول
شعر وخدمت سببیله
وشول

حیواندن اولان قربانه بکزر ذبح ایچون تعیین اولنمشدر

أطعت غي الصبا في الحالتين وما | حصلت إلا على الآثام والندم

یعنی صاحب قصیده
گچن زمانده اولان ملوك
ایچون دیدوکی شعری واتدوکی خدمتی
تحسر وتأسف وندامتن ذکر ایتمك مراد ایدنوب
ایدرکه صبیلق جهتیله مایل اولمقلق ضلالتنه مطیع اولدم
شعر دیمك وخدمت ایتمك حالتلرنده حال بوکه هیچ بر شی
تحصیل ایتمدم الا اینجه معصیتلر وندامتلر
وعقوبتلر وکدورتلر
تحصیل ایلدم

فيا خسارة نفس في تجارتها | لم تشتر الدين بالدنيا ولم تسم

یعنی صاحب
قصیده بیت سابقده تحسر
وتأسف ایدوب تحصیل اتدوکی گناهلر
ندامتن ذکر اتدکدن صکره انك اوزرینه تفریع
ایدوب ایدرکه قچن امر بیت سابقده ذکر اولندیغی
گبی اولدیسه یا قوم نظر ایلك بنم نفسمك تجارتنده
خسرانه که دینی دنیا یله صاتون
المدی

وبازار ایتمدی یعنی دنیایی ترك ایدوب آخرت ایچون تحصیل ایلمدی

ومن يبع آجلاً منه بعاجله | يبن له الغبن في بيع وفي سلم

هر كيم عقبيى دنيايه نقد صاتسه

يعني اولكى نسيئه البيعه ديو ... سلم

يعني صاحب قصيده
بيت سابقك مضموننى تفسير ايتمك
مراد ايديوب بطريق التفسير بيت سابقه عطف
ايدوب ملاحده قومنك الدنيا نقد والآخرة نسيئة وعطا نقد
لهاغير مقبول ديدكلرى قوللرنى رد ايتمك استيوب شول كمسنه
ثواب اخروئى متاع دنيايه بيع ايدر اول كمسنه
ايچون بيعنده و سلمنده مغبونيت
و محذوريت ظاهر
و ثابت اولور

مغبون اولاجغى ظاهر ...

ايكى بيعنك عقد و صفقتى

ان آت ذنبا فما عهدي بمنتقض | من النبي ولا حبلي بمنصرم

اكر بن كناه ايشلرسم ... عهدم

بنم حبلم دخى ... مصطفى ...

يعني صاحب قصيده
تحدث ونده آمتن عيان
اندكدن صكره حضرت حقه و حضرت رسوله
ذريعه و وسيله اولمغه صالح اولن شي توسلدن وتمسكدن
بيان ايتمكه شروع ايدوب ايدركه اكر بن كناه ايشلر ايسم
بنم عهدم حضرت رسولى وكتوردكى شرعى
تصديقم و حضرت رسول
جنابندن منقطع

بن اكر ... عهدم ...

... مرحباتى

اولدور دكلدر و دخى بنم حبلم و تمسكم اولان ايمان و قرآن منقطع اولمز

فان لي ذمة منه بتسميتي | محمدا وهو اوفى الخلق بالذمم

عهد و ذمت ... من محمد ...

... عهد و ذمم

يعني صاحب قصيده
بيت سابقك مضموننى
تعليل و تفريع ايدوب حضرت رسوله
وعد الشفاعة لمن يسمى بمحمد وباحمد نقل
اولان روايت مشهوره تفريع ايليوب ايدركه بنم ايچون
ذمت و عهد واردر حضرت رسولدن بن محمد اسمى ايله
تسميه اولنمم حالبوكه اول حضرت رسول
مخلوقاتك وفاسى و رعايتى
نزدوكى عهده ده ...

... محمد ديمكله ...

... رعايت ايچيد عهد و ذمتى

ان لم يكن في معادي آخذا بيدي | فضلا والا فقل يا زلة القدم

... فضلم و رعايت و ستر ...

اكر ... يوم جزاده ...

يعني صاحب قصيده
حضرت رسولدن صلى الله عليه
وسلم يوم جزاده شفاعت رجا ايتدوكنى
ذكر ايتمك مراد ايديوب ايدركه اكر اول حضرت رسول
صلى الله عليه وسلم آخرتده و يوم جزاده احسان ايچون
و قرابت دينيه ايچون بنم الوحى اخذ اولميوب
و بنم ايچون شفيع اولمايجق اولورسه
بنم نفسم ايچون ديكل
سن

... المى ...

... ديكل معاذ ...

ايا عجبا سوء حشر و خسرانم قالمش و مغبون اولمش كمسنه

حاشاه ان يحرم الراجي مكارمه | او يرجع الجار منه غير محترم

دور باد از کرم او که شود نومید امیدوار

یا که زوی باز گردد جار غیر محترم

یعنی صاحب قصیده
عهد منز کوره فضل موفق قلیشدن
وصلته ونصرته کمال توفیقی اولدوغنی
بیان ایتمک مراد ایدینوب ایدر که حاشا اول
حضرت رسولدن علیه السلام مکارمنی دیلکلرنی ورجا
ایدن کمسنه محروم قالنه ودخی حاشا که اول حضرت رسولدن
مستجیر اولوب امن طلب ایدن کمسنه رد اولنه محترم
معزز اولمدغی حالده زیرا حضرت
رسول منبع الکرامات
در

حاشا که گدا صیغنان او لاغر محروم

یا خود همسایه ش از وی شود بیحرمتی

ومنذ الزمت افكاري مدائحه | وجدته لخلاصي خير ملتزم

تا که من مشغول کردم فکر خود در مدح او

یافتم او را خلاصی خود خوش ملتزم بالتمام

یعنی صاحب قصیده
حضرت رسولک صلی الله علیه
وسلم مدایحی انشاسنه اخلاص بنشئه توجه
ایدلدن بری معلولیت شدیده ومکروهیت بلیه دن
تحصیلنه تکفل اولندوغنی اظهار واخبار قصد ایدوب
ایدر که بن فکرلرمی اول حضرت رسولک صلی الله
علیه وسلم مدایحنه ملازم قلالدنبرو
اول فکرلرمی

بولدم انی خلاصمه ایچون دخی ملتزم

صرف ایده مدحنه بکا بنی فکرم

بلیه شدیدهدن بنی خلاص ایچون خیر ملتزم بولدم

ولن يفوت الغنى منه يدا تربت | ان الحيا ينبت الازهار في الاكم

ور نیابد غنی غنای نعمتش فاز نشد

دارد ابر از نعم رو یا بسمان ابر از

یعنی صاحب قصیده
اول حضرت رسولک مدحنه
یاپشن کمسنه نک فقری غنایه وعسری یسره
عودت ایتدوکنی وحضرت رسولک جودی ومکارمی
عموما یغمور کبی ایدوکنی اشعار قصد ایدوب ایدر که البته اول حضرت
رسول صلی الله علیه وسلم متشبث ومفتقر
اولن نته کم یغمور چکلر بتورر تپه
اولوب صوقلیچ
بیره

چراغ دوشمش ایله بولورلار انز...

نیست ... در جلوه ده غنچه نبتی

ولم ارد زهرة الدنيا التي قطفت | يدا زهير بما اثنى على هرم

یعنی صاحب قصیده
حضرت رسولک مدحیله بنم
متاعی ولذتی طلب ایتمیوب مرضات الملک
الجبار والوصول الی مقامات الاسرار الابرار
مراد ایدینوب ایدر که حضرت رسولی صلی الله علیه وسلم
مدحندن مراد ایدیندم شول دنیا زینتنی که شاعر
زهیر مطمح نظر ایدینوب آنی جمع ایلدی
هرم بن خیانک
اوزرینه

دیدوکی مدحك وقصایدك واندوکی ابیاتك وشعر ایله

يا اكرم الخلق ما لي من الوذ به | سواك عند حلول الحادث العمم

ای كرامی تر خلقلرك [illegible]

بوڭون [illegible] سنڭ قپوڭدن [illegible]

يعني صاحب قصيده
موت حالي مظنة انتزاع الايمان
من كيد الشيطان اولدغي اجلدن في حين
الموت والاضطرار حضرت رسولك شفاعتنه قوز
ايچون ابتهال مراد ايدينوب ايدر كه يا مخلوقاتك اكرمي اولان
محمد حادثه عميمك حلولي قتنده يعني عند آخر المهاجرة
عن الدنيا واول النزول الى منازل الآخرة
والعقبى سندن غيري التجا
ايده جك كمسنه‌م
يوق

بودر ضعيفم سنزدن آيرو [illegible]

[illegible] سنڭ [illegible]

ولن يضيق رسول الله جاهك بي | اذا الكريم تجلى باسم منتقم

يا رسول الله جاهت سنڭ منم ايچون

يعني صاحب قصيده
كندوسني حضرت رسول صلى
الله عليه وسلم نسبت التمسيله واكا
التجا التمسيله حضرت رسولك عزتنه وعظمتنه
نقصان وخلل وخسران وزوال لازم كلمدوكني اظهار قصد
ايدوب يا رسول الله سنڭ جاهڭ ومرتبڭ البته ناقص اولمز
اولمز سكا بنم نسبتمله وسكا التجا ايتمه‌م اننه
كريمك اسم منتقمله تجليسي قتنده
على ان تكين

يعني رسولي جاهڭ دار [illegible]

[illegible] ايله تجلي قتنده نقمتي

بالّلطف والاكرام وعلى الظالمين بالقهر والانتقام

فان من جودك الدنيا وضرتها | ومن علومك علم اللوح والقلم

نعمت جود وتعودنيا بو دنيا [illegible]

زيرا علوم [illegible] ردر وعلم اوح وعلم [illegible]

يعني صاحب قصيده
حضرت رسولك صلى الله عليه
وسلم علم اشملي وعلم اكملي وجود اشرفي
لخلق السموات والارضين ولوح وقلم ايدوكين
اظهار ولولاك لولاك لما خلقت الافلاك ديدوكي معني
اخبار قصد ايدوب ايدر كه يا رسول الله البته سنڭ
جودكدن وكرمكدندر حصولي وحضوري ووصولي
وظهوري دنيانك وآخرتڭ ولوحك
وقلمك علمي سنڭ بعض
علومكدندر

[illegible] سنڭ دريم [illegible]

[illegible] اولدي [illegible]

يا نفس لا تقنطي من زلة عظمت | ان الكبائر في الغفران كاللمم

اى ان ارحمت [illegible]

[illegible] غفران [illegible]

يعني صاحب
قصيده معاصي كبائر
ومعاصي صغاير وجميع عصيان
في العفو والغفران حق سبحانه وتعالى
قتنده برابر ودوكني بيان وعيان ايتمك مراد ايدينوب
ايدر كه يا نفس حقڭ لطفندن يأس ايتمه وامدڭ قطع ايتمه
معصيت كبيره اشلدكڭ ايله تحقيقا معاصي كبائر
الله تعالينك عفو وغفراننده
معاصي صغيره در
فانه

اى نفس كن اميد كي كسمه كناه الحال

[illegible] قتنده [illegible]

فانه لا تفاوت للرحمن بين الغفران والعصيان

لعل رحمة ربي حين يقسمها | تأتي على حسب العصيان في القسم

يعني صاحب قصيده
جنايت عظيمه سنه ومعصيت
كبيره سنه اعتراض اظهار ايليوب الله تعالينك
عنايت عظيمه سيد مغفرت كثيره سي مقادر معاصي اوزره
قسمت اولنمسنك رجاسني اشعار ايدوب ايدر كه بن رجا ايدرم
ربمك رحمتي تقسيم اولندوغي وقتده مقادير معاصي اوزره
مطلوب عاصيلرك عصيانه كوره قسمت
ايليه فان ذنوبي كثيرة لا تحيط
بها الاحصاء والعد

يا رب واجعل رجائي غير منعكس | لديك واجعل حسابي غير منخرم

يعني صاحب قصيده
بو بيت سابقك تتمه سندن قلوب
الله تعالى يه ندا ايدوب رحمت ومغفرت
دليوب رجاسي منعكس اولماسني واحساني سهل ويسير اولماسني
ادعو ايدر كه يا رب رحمت ايله رجامي قتنكده منعكس قلمه
وثوابم حسابني منخرم ومنقطع ايلمه
حسابم سهولت اوزره قيل
اللهم آمين

ارجوك ان تغفر لي غفرانا كثيرا واجعل حسابي حسابا يسيرا

والطف بعبدك في الدارين ان له | صبرا متى تدعه الاهوال ينهزم

يعني صاحب قصيده
شدائده ومصائبه صبري
وطاقتي اولميوب حق سبحانه وتعالينك
مواهب سنيه سي ايله لطف واحسانن طلب قلوب ايدركه
يا رب لطف واحسان ايله دار دنيا ده ودار آخرتده مجرم قولكه
كرچه اول قولك صبري وطاقتي وارد اما چوق مصيبتلره
دوقونسه قورقو اوغراسه اول صبري وطاقتي
يوغ اولوب منقطع
اولور

وأذن لسحب صلوة منك دائمة | على النبي بمنهل ومنسجم

يعني صاحب قصيده
مدائح رسول حقنده اولن
قصيده سنك خاتمه سني ابتدا سنه تطبيق قصد
ايليوب الله تعالى دن حضرت رسول الچون شرفا وكرامة مزيد لطف
طلب ايدوب ايدر كه يا رب اذن وير قبول ايله حضرتكدن حاصل
اولن صلواتي كه دايم اوله حضرت نبينك
اوزرينه انهلال ايله انسجام ايله
اولدغي

اول الدعي خالد بعمر كبي اقوب سيلان اللدو كي خالدم

والآل والصحب ثم التابعين لهم اهل التقى والنقى والحلم والكرم

بعد از انبیا اصحاب کرام ... یعنی ...

اهل علم وحلم وعقل وفضل وتقوی وکرم

بیت سابقده ... علی النبی

صلوة ایدوکی ... حضرت

رسولک آلنه ... صحابنه دخی صلوة قصد ایدوب

از اد جمیعهم فعموا ... امتثال ایدوب ایدرکه دخی حضرت

رسولک صلی الله علیه وسلم آلنه واصحابنه صلوة دایم اولسون

اندن صکره بونلره تابع اولنلره که اهل تقوی

واهل لطافت واهل علم واهل

کرمدر صلوة دایم

ال واصحابه ویولکه ... اولدیلر

تابعینه ده فیض ایده رحمتی

ما رنحت عذبات البان ريح صبا واطرب العيس حادي العيس بالنغم

یعنی صاحب قصیده

بیت سابقده صلوة دیمه

علی النبی دیدوکی ... طرف ایدوب

حضرت رسولک اوزره صلوتک دوامنک ثبوتن دنیا کیدن

مراد ایدینوب ... قبول ایله حضرت رسوله صلی الله

علیه وسلم اوزرینه صلوة دایم اولسون مادامکه

صبانک اغاجنک بوداقلرین

صلکدوب ... سوزینی

کسنه تک

تا یجنبانه صبا اندر سنین اغاجلرین

اول زمان کیم اغاجلر ... اوتدی

اهلنی ... نغمتی

نغمه سی حوده لری سوره وبرو ... برکچه

Süleymaniye Ü... Kütüphanesi
Kısmı Hacı Mahmud Ef.
Yeni Kayıt 9926
Eski Kayıt No